

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

לפני כבוד השופט יאיר דלוגין

התובע:

רביב דרוקר

ע"י עו"ד אודי אדלשטיין ועו"ד יונתן ברמן
ממשרד ד"ר רענן הר זהב, אדלשטיין, ברמן ושות'

נגד

הנתבעים:

1. יעקב ברדוגו

ע"י עו"ד צבי גלמן ועו"ד ארז פרי
ממשרד אריאל שמר, גוטרמן, גלמן ושות'

2. גלי צה"ל - מדינת ישראל

ע"י עו"ד אורנה פורגש ועו"ד ליאת גור
מפרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)

3. נועם פתחי

4. יותם זמרי

5. רדיו גלי ישראל בע"מ

6. גלי הדרום א.ב.נ רדיו 2007 בע"מ

ע"י עו"ד שלומי וינברג

פסק דין

לפני תביעה כספית, בסך של 1,000,000 ₪, לחיוב הנתבעים לשלם לתובע פיצוי כספי, בשל דברים שפרסמו אודות התובע ואשר לטענתו מהווים לשון הרע.

רקע

הצדדים

1. התובע (להלן: "התובע" או "דרוקר") מתאר את עצמו כעיתונאי, חוקר ופובליציסט ותיק, מוכר ומוערך, אשר משמש כפרשן פוליטי של "חדשות 13" ומגיש את תכנית התחקירים "המקור".

2. עוד מציין דרוקר, כי הוא קנה לו מוניטין מיוחד כעיתונאי אשר מפרסם, בין השאר, תחקירים עיתונאיים על פוליטיקאים בכירים, בהם נמתחת עליהם ביקורת חריפה, וזאת ללא קשר להשתייכותם המפלגתית והפוליטית.

3. כך, טוען דרוקר כי פרסם בעבר תחקירים כאמור על אודות ראשי הממשלה לשעבר אהוד ברק, אהוד אולמרט ואריאל שרון ז"ל, כמו גם על ראש הממשלה בנימין נתניהו. כן פרסם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

דרוקר ספרים אודות אהוד ברק ואריאל שרון ז"ל, בהם נמתחה עליהם ביקורת, לרבות על תכנית ההתנתקות (דרוקר מציין כי ספרו על אריאל שרון ז"ל נכתב יחד עם העיתונאי עופר שלח).

4. דרוקר טוען כי קנה לעצמו מוניטין ושם מקצועי טוב, כמי שלא מהסס לפרסם דברים שלא מתחשבים בנסיבות הפוליטיות המתחלפות ובזהות השלטון הנתון, וכמי שיש לו יושרה עיתונאית חפה מהטיות פוליטיות, וכי עובדות אלה לא רק מהוות מקור גאוה עבורו ומצויות בגרעין אישיותו, אלא שהן נחוצות לצורך שמירה על האמון הציבורי במידע שהוא מספק ולצורך עצם קיום משלח ידו.

5. הנתבע 1 (להלן: "ברדוגו"), מעיד על עצמו כי הוא יליד העיר לוד, בוגר ישיבה תיכונית, שירת בצה"ל בחיל המודיעין בתפקידי ליבה (יח' 8200), בעל תואר ראשון במדעי המדינה ובמשפטים, איש עסקים, פרשן פוליטי ומנחה אקטואליה בגלי צה"ל, בעל קריירה ענפה ורבת שנים בתחום התקשורת וכן שימש בעבר כמנכ"ל מרכז השלטון המקומי, כמנכ"ל מפעל הפיס, כמנהל עסקים ראשי בחברת דנקנר השקעות בע"מ וכמתאם שיחות השלום עם הפלשתינים.

6. הנתבעת 2 היא תחנת רדיו צבאית הפועלת במסגרת צה"ל.

7. הנתבע 3 (להלן: "פתחיה") והנתבע 4 (להלן: "זמרי") הם עיתונאים, פובליציסטים ושדרי רדיו, אשר בין שאר עיסוקיהם, מגישים יחדיו תכנית אקטואליה יומית, ששמה "פתחיה את זמרי בעם", המשודרת בתחנות הרדיו האזורי "רדיו גלי ישראל" ו-"רדיו דרום".

8. הנתבעת 5 היא המפעילה של "רדיו גלי ישראל" והנתבעת 6 מפעילה את "רדיו דרום".

מאמר הדעה של דרוקר

9. ביום 21.6.21, שבעה ימים לאחר שהוקמה הממשלה ה-36 של מדינת ישראל, הידועה גם כממשלת החילופים של בנט-לפיד, בה כיהן נפתלי בנט תחילה כראש הממשלה ובה מונה ח"כ בנימין גנץ (להלן: גנץ) להיות שר הביטחון, פרסם דרוקר מאמר דעה בעיתון "הארץ" ובבלוג שלו, שכותרתו: "עיתונאים, הגיע הזמן לחזור להיות אידיויטים שימושיים". להלן מובא המאמר במלואו (להלן: "המאמר"):

"לפני בחירות אפריל 2019 הועברו אליי הקלטות, שהיו יכולות להביך את בני גנץ. המקור אמר – תקשיב, תתמלל, אבל אל תפרסם בלי אישור שלי. מעת לעת ביקשתי את אישורו. הוא לא אישר, אבל נהג להוסיף שאלה – עקיצה: 'ואם הייתי מאשר, היית מפרסם?'. הסאבטקסט היה ברור. אתה, שרוצה כל כך בהזתו של נתניהו, תפרסם תחקיר, שיפגע במועמד שאמור להפיל אותו?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

זה אפילו לא היה סאבטקסט. 12 שנות נתניהו הלבישו את רוב העיתונאים בגופיות. חלק אדומות, חלק כחולות, לא משנה מה אתה אומר – משנה מה צבע הגופייה שלך. קשה כמעט להיזכר, אבל פעם זה לא היה כך.

עיתונאים שמאלניים פרסמו תחקירים נגד אהוד ברק. עיתונאים תומכי התנתקות פרסמו תחקירים נגד ההתנתקות. מועצת יש"ע פרסמה מודעות עם ציטטות מספר שעפר שלח ואני כתבנו, ציטטות על הקשר בין ההחלטה לפנות את היישובים היהודים בעזה וצפון השומרון לחקירותיו של ראש הממשלה, אריאל שרון. עיתונאים תומכי הסכם עם אבו מאזן, מצצו את דמו של אהוד אולמרט, תחקירים של עיתונאים שמאלניים הפכו לחקירות משטרה נגדו, אפילו לכתב אישום אחד לפחות.

כל הזמן הזה הבנו שאנחנו יכולים להצטייר כאידיוטים שימושיים, אבל היה ברור לנו שהזהות הפרופסיונלית שלנו גוברת על ההעדפה הפוליטית. בתמימותנו גם חשבנו שהרבה מאלו שהיום מתפקדים כשופרות נתניהו, הם אחינו למקצוע. ינון מגל הסתייע בי לתחקיר על אולמרט. מי דמיין שיום יבוא ויתברר שהיינו רק האידיוטים השימושיים שלהם.

בכירים בממשלת אולמרט כמו רוני בר און וחיים רמון אמרו לי בזמן אמת – אתה לא מבין מה שאתה עושה? התחקירים הללו יביאו על כולנו את נתניהו. זה לא היה נראה לי כמו טיעון קביל. ברור שהבנתי, ברור שלא היססתי לרגע. זו בדיוק מהותה של עיתונות, היא נובעת ממחשבה שהעדפה פוליטית יכולה להיות שגויה, שצריך להטיל ספק, גם בעצמנו, שכל מהותו של עיתונאי זה שהוא אמור לאפשר לעובדות לבלבל אותו, שהוא לא נעול על תפיסה אחת של המציאות. כל אחד מאתנו ישב לא פעם מול מקור ששטח סט של עובדות, שסתר את כל מה שפרסמנו במשך שנים. עיתונאי טוב יודע לבלוע את הגאווה הפגועה ולפרסם את העובדות החדשות.

ואז הגיע נתניהו. לא רק שכולנו סומנו, לא די בכך שהוא ניסה לפטר עיתונאים ולסגור כלי תקשורת. לא רק שהוא ניסה להשתיל את העיתונאים החביבים עליו ולייסד כלי תקשורת ידידותיים. ראש הממשלה החל לשבור את כללי המשחק העדינים של דמוקרטיה לא ממש יציבה והכניס רבים מאתנו לדילמה קשה – האם להיות העיתונאי שמפרסם תחקיר על אלכסי נבלני? ייתכן שכל מילה בתחקיר עליו היא אמת, אבל בסופו של יום היא עושה שירות לשליט חסר רחמים ובעייתי כמו פוטין. נתניהו ואנשיו התמחו במכירת אייטמים לעיתונאים החביבים עליהם. לעתים, הם גם מדויקים. לא לפרסם? לפרסם ולהצניע? אין החלטה טובה.

עכשיו יש ממשלה חדשה וראש ממשלה חדש. זה תהליך לא קל לזרוק את החולצה לפח. בחודשים האחרונים לא פעם שמעתי מפוליטיקאי בגוש השינוי אמירות כמו – 'מה אתה ממליץ?' או 'אבל אל תפרסם את זה, כי זה יפגע בנו'. שמעתי והתכווצתי. הם לא עשו דווקא. הם באמת התרגלו לחשוב שיש לנו חולצה ואנחנו באותה קבוצה. עכשיו זה הזמן לחזור לטמפרטורה הישנה והנכונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

המקור של הקלטות שקשורות בגנץ סרב בסוף לפרסמן. הוא מסרב עד היום. לפני הבחירות האחרונות התאמצנו מאוד לעשות כתבה ביקורתית על לפיד. גם כאן המקורות לא הסכימו. אולי יסכימו עכשיו. אחרי הכול, גנץ, לפיד, בנט, ליברמן, מיכאלי והורוביץ הם היום השלטון ותפקידנו לחפש אותם, גם אם הצד השני ישמח שחזרנו להיות אידיויטים שימושיים".

הפרסום הראשון של ברדוגו בתכנית "וילנסקי את ברדוגו" בגל"צ והעלאת הקלטה של התכנית על ידי הנתבעת 2 לאתר האינטרנט שלה

10. ביום 19.7.21, כחודש לאחר פרסום המאמר הנ"ל של דרוקר, התייחס ברדוגו למאמר במסגרת תכנית הרדיו "וילנסקי את ברדוגו", המשודרת בגל"צ.

11. במסגרת התכנית הנ"ל, אמר ברדוגו, בין היתר, את הדברים הבאים, אותם אצטט מתמליל התכנית שצורף כנספח לתביעה (מקום שבציטוט יופיעו שלש נקודות, כדוגמת שלושת הנקודות שלהלן ..., כך זה מופיע גם בתמליל; מקום שיופיעו שמונה נקודות בתוך סוגריים מרובעים כדלקמן [.....] או נקודות לאורך כל השורה, מדובר בסימן שלי לדילוג על קטעים לא רלוונטיים לתביעה כאן; קטעים שסימנתי בקו תחתון, הם הקטעים העיקריים, שדרוקר רואה בהם משום לשון הרע כלפיו מצד ברדוגו):

"ברדוגו: "אז בוא תרשה לי להוסיף לך אה... פרשנות אה פרשנות אה... מיוחדת, ופרשנות שגם מגובה בשיחות עם אנשים קרובים ל... אה... לבני גנץ ואנשים מתוך "כחול לבן", התסכול אה... מאוד גדול אצל בני גנץ. גם ברמה האישית. "שונא אדם", כך הוא קרא ליאיר לפיד זה... אה... מצב מאוד מאוד קשה. אבל וזה אבל מאוד גדול, ואת האבל הזה עשה רביב דרוקר בעיתון "הארץ" אה... לפני כשבועיים וחצי ורביב אה... אה... פשוט עשה "הקש בגג". סיפור סיפור שבאמתחתו נמצאים הקלטות, שבמקרה הטוב מבחינתו של בני גנץ יביכו אותו עד מאוד ובמקרה הגג, הקשה מבחינתו יחסלו את הקריירה הפוליטית שלו [.....] אנשים קרובים לבני גנץ רואים בזה כמעט אה... חוק מחוק העונשין שמופנה כלפיו. וכל אחד יקח את זה למקום הגדול שלו... וילנסקי: השאלה ברדוגו האם יש היתכנות עכשיו לעשות צעד שיפרק את הממשלה הזאת.

ברדוגו: אז אני מסביר, ההיתכנות כל זמן ש...

וילנסקי: זה קיים?

ברדוגו: שהחרב מתהפכת שנמצאת אצל רביב דרוקר, כל זמן שהחרב מתהפכת מעל ראשו של בני גנץ, החרב המתהפכת הזו היא מראה כמה בני גנץ מרגיש מאוים, מתוסכל, כמה הוא לא מסוגל ... יש לנו את זה... את ה... סיפור הזה ש... בני גנץ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

וילנסקי: אבל מה הוא יעשה? הוא ילך אה... הוא ילך לממשלה עם ליכוד? מה הוא יעשה?

ברדוגו: בני גנץ... לוקח את ה... אה... אה... החזקת הגרון הזו בכל שיקול פוליטי שלו. אני שומע את זה מהאנשים הקרובים אליו. המאמר של רביב דרוקר מוטב שייקרא בכל מקום. מוטב שייראה בכל מקום. המאמר הזה הוא חרב מתהפכת די מפחידה".

ברדוגו: יניר, אני הייתי מציע שאנחנו נשאל את רביב דרוקר מדוע הם לא אה... מפרסמים את החומרים שיש להם או לחילופין... חקירת משטרה...

ברדוגו: או שחקירת משטרה שתהיה, שתבדוק מה החומרים שמאיימים על ראש ממ... אה... על שר ביטחון...

וילנסקי: שר ביטחון.

ברדוגו: במדינת ישראל. שר הביטחון בעיניי מ-א-ו-י-ם...

וילנסקי: אוקי אמרת את זה...

ברדוגו: מ-א-ו-י-ם.

וילנסקי: כבר עשר פעמים, די. מספיק...

ברדוגו: מאתיים".

12. הקלטת התכנית הנ"ל הועלתה על ידי הנתבעת 2 לאתר האינטרנט שלה.

הפרסום השני של ברדוגו בתכנית "חמש בערב עם אמיר בר שלום ויעקב ברדוגו" המשודרת בגל"צ והעלאת הקלטה של התכנית על ידי הנתבעת 2 לאתר האינטרנט שלה

13. למחרת היום, 20.7.21, בתכנית הרדיו "חמש בערב עם אמיר בר שלום ויעקב ברדוגו" ששודרה בגל"צ, בה ראינו בר שלום וברדוגו את העיתונאי עמית סגל, אמר ברדוגו את הדברים הבאים, אותם אצטט מתמליל התכנית שצורף כנספח לתביעה (גם כאן מקום שבציטוט יופיעו שלש נקודות, כדוגמת שלושת הנקודות שלהלן ..., כך זה מופיע גם בתמליל; מקום שיופיעו שמונה נקודות בתוך סוגריים מרובעים כדלקמן [.....] או נקודות לאורך כל השורה, מדובר בסימן לדילוג שלי על קטעים לא רלוונטיים לתביעה כאן; קטעים שסימנתי בקו תחתון, הם הקטעים העיקריים, שדרוקר רואה בהם משום לשון הרע כלפיו מצד ברדוגו):

"ברדוגו: כמה עמית אה... אה... כמה, עמית, המאמר של רביב דרוקר, שבעצם אומר - נמצאים בידי החומרים שאו יביכו אותם או יחסלו לך את הקריירה הפוליטית וברגע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

האמת אני אוציא אותם... אני שמעתי אנשים מקרבתו של בני גנץ שרואים בזה, בוא נגיד, במקרה הטוב, אחיזה בו בגרון, במקרה היות גרוע, אה... משהו מספר העונשין של...

עמית סגל: איום.

ברדוגו: סחיטה באיומים.

עמית סגל: תראה, אני מודה שלא קראתי את המאמר ככה ואני (צוחק), גילוי נאות, אין לי שום אה... קשר אה... עם דרוקר ויש לי בוא נגיד, הקשר היחיד זה... ברדוגו: לא קראת את המאמר? אז תן לי לתת לך אותו בת...

עמית סגל: לא, קראתי.

ברדוגו: בקליפת אגוז.

עמית סגל: קראת את...

ברדוגו: אה...

עמית סגל: לא. קראתי את המאמר. לא קראתי אותו ככה. קראתי אותו כמו מישהו שרוצה לפרסם והמקור שלו לא נותן לו כדי לא לפגוע ב...ב...ב... באינטרסים של מחנה השמאל. אה... אה... אני חושב שהעניין עם בני גנץ הוא עניין אחר.

ברדוגו: אה, נאמר שמה שבמ...

עמית סגל: עניין הוא...

ברדוגו: בצורה מפורשת, עמית, שהדברים יביכו אותו. שהדברים יכולים לחסל לו את הקריירה. כתב את זה... כתב את זה ואמר, באמת. וזה בדיוק העניין, לא נפרסם. לא נפרסם את החומרים האלה כדי לא לעזור לנתניהו והנה, אם הוא ילך לעזו...

עמית סגל: תקשיב...

ברדוגו: לעזור לנתניהו, זה יפורסם.

עמית סגל: שוב, גם בכוח לא תופסים ממני מחמאות על תפקוד העיתונות ב... (צוחק) בנושא.

ברדוגו: לא, אני לא אומר תפקוד. אני אומר שיש לנו שר ביטחון...

עמית סגל: יעקב...

ברדוגו: מוחזק בגרוננו...

עמית סגל: אני רק אומר, אם אני זוכר מהמאמר, ה... ה... הטיעון היה, הנה אנו מוכנים לפרסם הכל. זה המקור שלי לא נתן לי. אבל עזוב שנייה את...

ברדוגו: נו באמת...

....."

14. גם הקלטת התכנית הנ"ל הועלתה על ידי הנתבעת 2 לאתר האינטרנט שלה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

15. ביום 9.9.21 פנה דרוקר באמצעות באי כוחו אל ברדוגו ואל הנתבעת 2 בדרישה לפרסום תיקון והתנצלות ולתשלום פיצוי כספי בשל הדברים שפורסמו על ידי ברדוגו בשתי התכניות.

16. הנתבעת 2 השיבה לפנייה כי הנושא הועבר ליועץ המשפטי שלה, אולם תשובה לגוף העניין לא ניתנה.

הפרסומים של פתחי וזמרי בתכנית "פתחי וזמרי בעם", המשודרת בגלי ישראל וברדיו דרום ופרסומי הנתבעות 5 ו-6 באתר האינטרנט שלהן ובחשבון הטוויטר שלהן, כמו גם הריטוויט של זמרי בחשבון הטוויטר שלו, של טוויט הנתבעות 15-6

17. לאחר כחודש וחצי מהפרסום השני של ברדוגו, ביום 19.8.21, בתכנית האקטואליה היומית "פתחי וזמרי בעם", המשודרת ברדיו "גלי ישראל" ו"ברדיו דרום", ראינו פתחי וזמרי את חבר הכנסת (והיום גם שר החינוך) יואב קיש מסיעת הליכוד (להלן: קיש).

18. במסגרת התכנית הנ"ל, אמרו פתחי וזמרי, בין היתר, את הדברים הבאים, אותם אצטט מתמליל התכנית שצורף כנספח לתביעה (גם כאן מקום שבציטוט יופיעו שלש נקודות, כדוגמת שלושת הנקודות שלהלן ... , כך זה מופיע גם בתמליל; מקום שיופיעו שמונה נקודות בתוך סוגריים מרובעים כדלקמן [.....] או נקודות לאורך כל השורה, מדובר בסימן לדילוג שלי על קטעים לא רלוונטיים לתביעה כאן; קטעים שסימנתי בקו תחתון, הם הקטעים העיקריים, שדרוקר רואה בהם משום לשון הרע כלפיו מצד פתחי וזמרי):

"זמרי: שאלה אחרונה שאני חייב לשאול אותך, כי אני שומע את זה מכל מיני מקומות, מקורות. אני גם רואה למשל את בני גנץ ובנימין נתניהו אתמול בסרטון אה... מחוץ אה... ב... שבע ברכות של חבר הכנסת יעקב אשר, אם אני לא טועה. תגיד, אתה חושב שבני גנץ בסוף זה משהו שישים סוף לממשלה הזאת אם הוא ירגיש שהיא מסוכנת ביטחונית?

.....
יואב קיש: [.....] אה... אני לא יודע. יש עליו לחץ ציבורי עצום. יש לו "הקש בגג" מרביב דרוקר, שאומר שאם הוא ילך אי פעם עם נתניהו אז הוא יפרסם עליו אה... את מה שאוסרים עליו כרגע לפרסם...

זמרי: אמ...

יואב קיש: אני לא יודע. אני מאוד מקווה שלפחות בני גנץ יישאר לו, באמת את ה... בסך הכל אדם אה... אני חושב שהוא רואה את טובת ישראל ואת היושרה הבסיסית... ולהבין שאם האירוע הזה יהפוך להיות אירוע בלתי נשלט, מה שלצערי קרה בקורונה, ואני רואה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

את זה קורה לנגד עינינו וקורה גם בנושא הביטחוני, אז הוא לא יישאר עם חיבוק ידיים.
אני מאוד מקווה ש... אה...

פתחי: באיזה טבעיות אנחנו מדברים על עיתונאי שמאיים על פוליטיקאי בכיר שמחזיק אותו באזור רגיש אה... אה... שאם הוא יעשה צעד פוליטי מסוים, העיתונאי יפרסם... זמרי: כן.

יואב קיש: חד וחלק...

פתחי: באיזה רוגע ושלווה... תקשיב, זה... באמת, סיציליה...

יואב קיש: דרוקר אמר את זה בצורה הכי ברורה ו... אני אומר אה... אתה יודע, מה אני יכול להגיד, חוץ מזה שזה אירוע מטרופוליטני ושזה משפיע עלינו בכל הרמות האפשריות ואני מקווה כשזה יגיע, חס וחלילה, כי כשזה הגיע לקורונה, אנחנו... מכרו אותנו בקבינט הקורונה. והם לא עשו כלום וראינו שהעסק לא התנהל. אני מאוד מקווה... ואין לנו, דרך אגב, את המידע שאנחנו מקבלים מקבינטים ביטחוניים. זה יותר ממודר. אני מאוד מקווה ששם לפחות האינטרס של ביטחון ישראל הוא יהיה האינטרס המוביל ולא האינטרס הפוליטי.

פתחי: מאפיה, מאפיה סיציליאנית. תקשורת שמנהלת מדינה.

זמרי: חבר הכנסת יואב קיש, הליכוד, תודה רבה לך.

פתחי: תודה.

יואב קיש: תודה רבה, תודה.

זמרי: השיחה הזאת מוקלטת, אגב.

פתחי: כן, כן. אה... חבל".

19. אין חולק כי כל אחת מהנתבעות 5 ו-6 העלו את ההקלטה של התכנית הנ"ל לאתר האינטרנט שלהן.

20. בנוסף לכך פרסמו הנתבעות 5 ו-6 באתר האינטרנט שלהן ולצד ההקלטה הנ"ל, פראפרזות של דברי קיש, פתחי וזמרי מהתכנית, הנוגעות למאמר של דרוקר (מובהר כי גם הקטעים שהובאו באתר כאמור מתוך התכנית במרכאות, הן פראפרזות ולא ציטוט מדויק של מה שנאמר בתכנית, אם כי זהים במהותם וההבדל בין הניסוחים הוא טכני ולא מהותי).

21. להלן, אפוא, הדברים שפרסמו הנתבעות 5 ו-6 באתר האינטרנט שלהן, בדיוק כפי שפורסמו, תחילה הכותרת בגופן מודגש וגדול ולאחר מכן קטעים נוספים בגופן רגיל לא מודגש (הדגשתי בקו תחתון את החלק שבגיני תובע דרוקר; בשולי הדברים אציין כי פורסמה גם פסקה ביחס לדברי קיש בעניין אחר, שאינה מובאת כאן, משאין לה רלוונטיות לתביעה כאן):

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

"ח"כ יואב קיש: "יש לגנץ הקש בגג מדרוקר, שאומר שאם ילך אי פעם עם נתניהו אז הוא יפרסם עליו את מה שיש לו. דרוקר אמר זאת בצורה הכי ברורה, זה אירוע מטורף שמשפיע בכל הרמות האפשריות".

פתחי זמרי בעם

יותר זמרי לח"כ יואב קיש: האם לדעתך גנץ ישים סוף לממשלה אם ירגיש שהיא מסוכנת ביטחונית?

קיש: יש לגנץ הקש בגג מדרוקר, שאומר שאם ילך אי פעם עם נתניהו אז הוא יפרסם עליו את מה שיש לו. דרוקר אמר זאת בצורה הכי ברורה, זה אירוע מטורף שמשפיע בכל הרמות האפשריות.

פתחי: מאפיה, תקשורת שמנהלת מדינה".

22. לטענת דרוקר, כל אחת מהנתבעות 5 ו-6 גם העלו את ההקלטה של התכנית לחשבון הטוויטר שלהן וכן פרסמו בו את הציוץ הבא, כאשר זמרי עשה בחשבון הטוויטר שלו ריטוויט של הציוץ. להלן הציוץ:

"זמרי לח"כ Yoav Kisch @YoavKisch: האם לדעתך גנץ ישים סוף לממשלה אם ירגיש שהיא מסוכנת ביטחונית?

קיש: יש לגנץ הקש בגג מדרוקר, שאומר שאם ילך אי פעם עם נתניהו אז הוא יפרסם עליו את מה שיש לו. דרוקר אמר זאת בצורה הכי ברורה, זה אירוע מטורף שמשפיע בכל הרמות האפשריות.

פתחי: מאפיה, תקשורת שמנהלת מדינה".

23. ביום 20.8.21 פנה דרוקר אל הנתבעים 3 – 6 בדרישה לפרסום התנצלות ותיקון ולתשלום פיצוי כספי. כתוצאה מכך התפתחו התכתבויות בין הצדדים ומשלא לקחו הנתבעים 3 – 6 אחריות, הגיש דרוקר את התביעה נגדם וגם כנגד הנתבעים 1 ו-2.

הגשת התביעה על ידי התובע

24. דרוקר הגיש, אפוא, בחודש אוקטובר 2021 את התביעה דנא. במסגרת התביעה הוא טוען, בין היתר, כי הדברים שפרסמו הנתבעים הם בגדר לשון הרע כלפיו, כי הפרסומים נעשו בכוונה לפגוע וכי הפרסומים הם שקר וסילוף מוחלט של דבריו במאמר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

25. דרוקר מלא כרימון בטענות כלפי הנתבעים, משום שהוא טוען כי לא רק שאין אמת בפרסומים של הנתבעים, אלא שהנתבעים גם ייחסו לדרוקר בפרסומים שלהם דברים שלא כתב ואפילו הפוכים ממה שכתב.

26. דרוקר טוען כי הוא כתב במפורש במאמר שלו, כי הוא היה מפרסם את המידע על גנץ, רק לו המקור שלו היה מתיר לו זאת. דרוקר טוען כי עולה במפורש ממה שכתב במאמר, כי הוא עצמו אינו שוקל שיקולים פוליטיים במסגרת עבודתו העיתונאית, במובן זה שלא יהסס לפרסם פרסום שראוי כי יפורסם, רק בשל העובדה שמושא הפרסום משתייך למחנה פוליטי כזה או אחר, כולל אם משתייך למחנה הפוליטי אליו משתייך דרוקר וכי כל כולו של המאמר בא להטיף לחבריו העיתונאים לנהוג כך.

27. דרוקר טוען כי הנתבעים בפרסומים שלהם הציגו אותו כמי שכתב במפורש במאמר, או טענו כי עולה במפורש מלשון המאמר, כי לא רק שהוא שוקל שיקולים פוליטיים ביחס לפרסום חומר עיתונאי, אלא כמי שלא פחות ולא יותר סוחט באיומים שר בממשלת ישראל (גנץ), כדי שהאחרון יימנע מלפעול בדרך פוליטית המנוגדת להשתייכות הפוליטית של דרוקר, קרי הציגו את דרוקר כמי שאיים על גנץ, כי אם ילך עם נתניהו ויפעל להפלת ממשלת בנט-לפיד, דרוקר יפרסם בהכרח את הקלטות המביכות שבאמתחתו על גנץ, מבלי שטרחו לציין כי דרוקר כתב שפרסום הקלטות תלוי בהסכמת המקור, שאינו מסכים לפרסומן וכי דרוקר דווקא רוצה לפרסם את הקלטות ללא תנאי ומבלי שצוין כי אין זכר במאמר לאמירה לפיה דרוקר יפרסם את החומרים על גנץ אם ילך האחרון עם נתניהו או אם יעשה דבר כזה או אחר כלשהו.

28. דרוקר מוסיף וטוען כי המידע על הגנץ הגיע לידי עוד בחודש אפריל 2019, כך שלו היה ממש בטענות הנתבעים, לפיהם דרוקר רוצה לעשות שימוש בקלטות כדי לסחוט או להשפיע על גנץ, היה דרוקר אמור לפרסם את המידע עוד בחודש מאי 2020, עת הקים גנץ ממשלת חילופים עם בנימין נתניהו, כדי למנוע מגנץ לעשות כן.

29. דרוקר טוען כי האחריות לפרסומים חלה על כל הנתבעים, על ברדוגו ופתחי בשל הפרסומים שפרסמו בתכניות, על זמרי בשל כך שלא הסתייג מהדברים בתכנית ועל כך שעשה ריטוויט לחלק מהפרסומים, על הנתבעת 2, בשל הפרסום שביצעה בהעלאת ההקלטה של התכנית לאתר האינטרנט שלה וכן מעצם אחריותה לפי סעיף 11 לחוק **איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965** (להלן: **החוק**), כמי שהיא "האחראי לאמצעי התקשורת" לפי הסעיף הנ"ל ועל הנתבעות 5 ו-6 בשל העלאת ההקלטה של התכנית לאתר האינטרנט שלהן ולחשבון הטוויטר שלהן, לרבות ציטוט חלק מהפרסומים המעוולים באתר ובחשבון, כמו גם בשל אחריותן לדברים שפורסמו בתכנית, כמי שהן "האחראי לאמצעי התקשורת" לפי סעיף 11 לחוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

30. דרוקר טוען כי הנזק שנגרם לו בפועל מהפרסומים הוא עצום וזאת שעה שהוא הוצג על ידי הנתבעים כמי ששחט וסוחט באיומים את בני גנץ וכי הנזק חמור עוד יותר, מקום שהדברים מפורסמים על ידי כלי תקשורת ועיתונאים, אשר הציבור נוטה לתת אמון בפרסומים שלהם. דרוקר גם מצביע לעניין היקף הנזק על התפוצה הרחבה של הפרסום, בהינתן שמדובר בתכניות רדיו ובאתרי אינטרנט וחשבונות טוויטר של כלי תקשורת.

31. דרוקר תובע 1,000,000 ₪ (500,000 ₪ מכל אחת משתי קבוצות הנתבעים, קרי, מהנתבעים 1 ו-2 וכן מהנתבעים 3 – 6), וזאת בגין נזקיו בפועל, ולחילופין טוען כי יש לפסוק לו פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק לפי החוק ובהינתן הכוונה לפגוע, את כפל הפיצוי הסטטוטורי הקבוע בחוק, בסכום של 142,000 ₪ לכל פרסום, כאשר לטענתו מדובר לגבי הנתבעים 1 ו-2 בלפחות ארבעה פרסומים ולגבי הנתבעים 3 – 6 בלפחות שישה פרסומים.

32. כן עותר דרוקר לחייב את הנתבעים לפרסם תיקון של דברי לשון הרע שפורסמו ולפרסם את פסק הדין בדרך שבית המשפט יקבע.

כתבי ההגנה של הנתבעים

33. ברדוגו, בכתב הגנתו, טוען, בין היתר, כי מדובר בתביעת השתקה שמאחוריה שיקולים זרים פוליטיים ואידיאולוגיים, שנועדה להלך אימים על הנתבעים; כי דרוקר תקף בעבר את ברדוגו בדברי לשון הרע, לרבות כינה אותו "מושחת" ו"מעכר-על"; כי סכום התביעה חסר בסיס ומופרך; כי הפרסומים של ברדוגו לא מהווים פרסומי לשון הרע; כי כלפי דרוקר הועלו בעבר לא אחת טענות קשות אודות המקצועיות, האתיקה והאישיות שלו לרבות בגין מעשים פסולים שלו; כי בכתבה בידיעות אחרונות הוצג דרוקר כשנון, כרהוט וכמתוחכם, אולם שנוי במחלוקת ונכתב בין היתר כי הוא התחזה לעו"ד; כי גם בית המשפט העביר לא אחת ביקורת על דרוקר.

34. עוד לטענת ברדוגו, פרסומיו לא מתיימרים לקבוע עובדות, אלא מהווים הבעת דעה לגיטימית שנאמרה בתום לב (לפי סעיפים 15 ו-16 לחוק) וכן ביקורת על המאמר; כי ברדוגו ציין במפורש כי מדובר בדעה ובפרשנות שלו למאמר; כי פרסומי ברדוגו הם מותרים לפי סעיף 13 לחוק; כי הפרסומים גם זוכים להגנת האמת בפרסום (ס' 14 לחוק); כי לברדוגו עומדות ההקלות לפי ס' 19 לחוק וכי ממילא לא נגרם כל נזק לדרוקר עקב הפרסומים ולנוכח כל האמור לעיל, יש לדחות את התביעה.

35. הנתבעת 2 בכתב הגנתה טוענת, בין היתר, כי פרסומי ברדוגו ופרסומיה היא, מהווים דברי ביקורת, פרשנות, ביטוי תחושות והבעת דעה, ביחס לעובדות וטענות שפרסם דרוקר במאמר; כי התביעה של דרוקר מבוססת על פרשנות משתמעת שנתן לדברי ברדוגו וכי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

בחינת התמלול המדויק והמלא של הפרסומים בהקשרם הנכון ובנסיבות העניין, מגלה כי מדובר בפרשנות, דעה וביקורת לגיטימיים; כי הפרסומים לא מהווים לשון הרע; כי לא הייתה בפרסומים כוונה לפוגע בדרוקר, אלא להביע ביקורת לגיטימית על מאמר הדעה שלו; כי המאמר של דרוקר עורר גל תגובות ובהן גם ביקורתיות עוד לפני הפרסומים של הנתבעים מושא התביעה.

36. עוד לטענת הנתבעת 2, ברדוגו ציין במפורש בפרסום הראשון כי מדובר בפרשנות שלו וכי גם מהפרסום השני עולה במפורש כי מדובר היה בדעה שלו; כי זכותו של ברדוגו הייתה להביע דעתו, כי לחילופין, עומדת הגנה לנתבעת 2 מכוח סעיפים 15(4) ו-15(6) לחוק (ביקורת על פרסום יצירה והבעת דעה על התנהגות איש ציבור). גם הנתבעת 2 עותרת לדחיית התביעה.

37. הנתבעים 3 – 6 בכתב הגנתם טענו, בין היתר, כי דרוקר הוא אדם ועיתונאי שנוי במחלוקת, אשר ציין בעבר שזה ברור כי הוא מצביע לגוש מרכז-שמאל וכי הוא עצמו כינה את עצמו בציניות "שמאלני מניאק"; כי לשאלה האם ימניים שרואים אותו מסקר את בנימין נתניהו, יכולים לדעת שהוא עיתונאי הגון, אמר דרוקר "אני לא מבטיח שזה מצליח כל הזמן"; כי אשתו כינתה את משפחתו של דרוקר כ"משפחה מאוד שמאלנית"; כי הוא נתפס בקרב ציבורים נרחבים, במיוחד בימין הישראלי, כ"מוקצה מחמת המיאוס" וכעיתונאי בלתי אובייקטיבי בעליל, הבוחר את מסוקריו ומסקר אותם מפוזיציה פוליטית מובהקת (אך לא רק), גם אם מעת לעת יבקר כ"עלה תאנה" גורמים בשמאל הישראלי.

38. עוד לטענת הנתבעים 3-6, על רקע האמור לעיל ברורה מטרת התביעה, שהיא יצירת אותות אזהרה לעיתונאי הימין פן יעזו לבקר אותו; כי דרוקר עצמו בעבר השתמש בביטויים דומים, כגון "מאפיה", "סרטי מאפיה", "שיטות מאפיוניות", ו"סיציליה", ביחס להתנהלותו של ראש הממשלה בנימין נתניהו, אנשיו ושופריו; כי דבריו של פתחי בתכנית היו בגדר פרשנות והבעת דעה לגיטימית סבירה הגיונית ובתום לב לדבריו של דרוקר במאמר; כי עצם הגשת התביעה היא שימוש לרעה בהליכי משפט; כי לא מדובר בלשון הרע ולחילופין, עומדות לנתבעים ההגנות הקבועות בסעיפים 14 עד 16 לחוק שעניינן הגנת האמת בפרסום והבעת דעה בתום לב; וכי עומדות לנתבעים 3 – 6 ההקלות שבסעיף 19 לחוק ומכל מקום, לא נגרם לדרוקר כל נזק. הנתבעים 3 – 6 עותרים לדחיית התביעה.

כתבי התשובה של דרוקר לכתבי ההגנה

39. בכתבי התשובה שהגיש לכתבי ההגנה של הנתבעים, דרוקר איננו מקבל אף טענה מטענותיהם, וטוען בין היתר, כי ברדוגו, הציג אותו כמי שטען במאמר כי יפרסם את החומרים על גנץ, אם ילך לעזור לנתניהו, בעוד שלא נאמרו דברים כאמור, וכן הציג אותו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

כמי שאמר במאמר כי על גנץ לפעול בדרך כזו או אחרת, בעוד שלא נכתבו דברים כאלה. כמו כן טוען דרוקר כי ברדוגו לא שיתף את המאזינים בדברים שצוינו במאמר, לפיהם דרוקר רוצה לפרסם את הדברים, אפילו מדובר בגנץ, רק שאינו יכול גם אם רוצה משום שהמקור לא מתיר לו זאת. בנוסף, טען דרוקר כי הפרסומים לא נעשו בתום לב וכי לא מדובר בתביעת השתקה.

40. בכתב התשובה לכתב ההגנה של הנתבעת 2, טען דרוקר, בין היתר, כי ההסתייגות לפיה מדובר בפרשנות, לא יכולה להועיל, מקום שלא מדובר באמת ובתמים בפרשנות, אלא בסילוף עובדתי ברור של הנאמר והוא הדין אם מוסקות מסקנות בלתי סבירות מהמאמר, כפי שנעשה לטענת דרוקר.

41. כתב התשובה לכתב ההגנה של הנתבעים 3 – 6 חוזר פחות או יותר על אותן הטענות ודוחה את טענותיהם.

42. במסגרת פרשת הראיות נשמעו עדויותיהם וחקירותיהם של דרוקר, ברדוגו, פתחי וזמרי. הצדדים סיכמו את טענותיהם בכתב.

דין

43. בטרם אכנס לעובי הקורה, אקדים מעט את המאוחר ואסכם על קצה המזלג את תמצית פסק הדין.

44. הבעיה בפרסומי הנתבעים נעוצה בעובדה שבמקום לפעול לפי הנדרש בדין והמתבקש מכוח כללי תם לב והגינות בסיסיים ולתאר את מה שדרוקר באמת כתב במאמר ולצד תיאור זה להביע את דעתם, הנתבעים בחרו להימנע מלתאר את מה שבאמת נכתב במאמר ויתרה מכך, טענו, בין במפורש ובין במשתמע, שדרוקר כתב דברים שלא כתב.

45. כך, למרבה הצער, יצרו הנתבעים מצב מעורפל, שבו המאזינים שלהם, לכל הפחות, לא היו יכולים לדעת מה מתוך פרסומי הנתבעים הם דברים שכתב דרוקר במאמר ומה מתוכם הם רק בגדר דעתם על המאמר ו/או פרשנותם את המאמר ואף בסבירות גבוהה חשבו שלשון המאמר של דרוקר כוללת התנסחות מאיימת כלפי גנץ, בעוד שאין בלשון המאמר כל התנסחות כזו, גם אם הנתבעים מפרשים אותה ככזה.

46. כתוצאה מכך, גם יצרו הנתבעים בפרסומים שלהם מצג לא נכון ולפיו מלשון המאמר עולה כביכול במפורש כי דרוקר פעל ממניעים פוליטיים ואף בצורה עבריינית, בעוד האמת היא שלשון המאמר עצמו כאמור חף מכל התנסחות מאיימת כלפי גנץ ולשון המאמר כולו אף

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

מטיף בצורה ברורה לכל העיתונאים, דווקא לא לפעול בצורה פוליטית ולפרסם גם ידיעות שפוגעות במחנה הפוליטי אליו הם משתייכים.

47. לו הנתבעים היו מתארים את מה שדרוקר באמת כתב ולצד זה מביעים את הדעה שהביעו, אז היו נחשבים כמי שהביעו דעה, אולם גם אז עדיין היה צורך לבחון אם הדעה הובעה בתם לב, כנדרש לשם קיומה של הגנת תם הלב לפי סעיף 15 לחוק, אולם ברגע שכאמור לא תיארו את מה שדרוקר באמת כתב ואינם יכולים להיחשב כמי שהביעו דעה, הפרסומים שלהם נחשבים כהטחת עובדות ומשלא הוכיחו כי העובדות נכונות (קרי כי דרוקר איים על גנץ וסחט אותו באיומים וכו'), גם לא עומדת להם הגנת האמת בפרסום וגם לא כל הגנה אחרת, כפי שעוד יפורט להלן בהרחבה.

הפרסומים עונים על ההגדרה של לשון הרע לפי סעיף 1 לחוק

48. החוק מכיל מבחן דו שלבי נפרד. תחילה יש לבדוק האם הפרסום מהווה "לשון הרע", כפי הגדרתו של ביטוי זה בחוק. אם התשובה היא לא, התביעה תידחה. אם התשובה היא כן, יש לעבור לשלב הבא ולבחון האם עומדת לנתבע אחת ההגנות הקבועות בחוק, אשר אם תוכח, תפטור אותו מתשלום פיצוי. במובן זה, עצם האמירה שפלוגי פרסם לשון הרע על אלמוני, אינה אומרת בהכרח כי פלוגי יחויב לפצות את אלמוני. יש כאמור צורך לבחון האם קיימת לפלוגי הגנה לפי החוק.

49. הפרסומים של הנתבעים כולם, לפיהם דרוקר במאמר איים על גנץ, כי אם יעזור לנתניהו להפיל את ממשלת בנט-לפיד, דרוקר יפרסם את הקלטות המביכות שיש לו על גנץ, הכל כדי למנוע מגנץ לעשות את המעשה הנ"ל, הם פרסומי "לשון הרע", כפי שביטוי זה מוגדר בחוק.

50. "לשון הרע" מוגדרת בחוק כך: "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול - (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו; (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו; (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו".

51. על רקע הפרסומים מחד גיסא וההגדרה של לשון הרע בחוק מאידך גיסא, ברור כי הנתבעים פרסמו לשון הרע על דרוקר.

52. מסקנה זו נובעת מכך שעיתונאי לא יכול לעשות שימוש מסוג זה במידע שקיבל במסגרת עבודתו, קרי, לנסות ולהכווין התנהלות פוליטית של איש ציבור באמצעות איום בפרסום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

חומר מביך עליו. שימוש כאמור הוא לא רק נוגד את האתיקה המקצועית של העיתונאי, אלא בסבירות גבוהה גם יכול להיחשב בגדר התנהלות פלילית של ממש.

53. המסקנה שלפיה הפרסומים מהווים לשון הרע, גם עולה מפרסומי הנתבעים עצמם, אשר התרעמו על ההתנהלות של דרוקר והגדירו אותה בעצמם כפסולה בלשון ההמעטה ואף כאיום על גנץ ויתרה מכך, כ"סחיטה באיומים" לפי ברדוגו והתנהגות מאפיוזית לפי פתחי וזמרי.

54. ברור שייחוס לעיתונאי או לכל אדם, מעשה של סחיטה באיומים או מעשה מאפיוזי או איום לא חוקי וכו', הוא דבר שפרסומו עלול "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם" או "לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו" או "לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו".

55. לפיכך, השאלה שעומדת לדיון אינה האם פרסומו דברי "לשון הרע" כהגדרתם בחוק, אלא האם עומדת לנתבעים הגנה מפני פרסומי הלשון הרע שהם פרסומו, קרי האם הפרסומים של הנתבעים משתבצים תחת אחת ההגנות הקבועות בחוק, אשר פוטרות את המפרסם מפיצוי.

56. הנתבעים כולם טוענים בעיקר להגנת הבעת הדעה בתום לב, הגם שטענו במקביל גם להגנת האמת בפרסום (למעט הנתבעת 2), אלא שכפי שיפורט להלן בהרחבה, האופן שבו פרסמו הנתבעים את הפרסומים, לא מקנה להם את הגנת הבעת הדעה בתום לב. גם הגנת האמת בפרסום לא עומדת להם, משייחסו לדרוקר דברים שלא כתב. לנתבעים גם לא עומדת כל הגנה אחרת.

הגנת הבעת הדעה בתום לב והתנאים הנדרשים לקיומה והוכחתה וכן הגנת האמת

בפרסום

57. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, שכותרתו "תום לב", כולל הגנה גם למקרים של הבעת דעה, כגון בסעיפים קטנים (4), (5), (6) ו-(7). הסעיף הרלוונטי לעניינינו הוא סעיף קטן (4) ואולי גם (6), שיצוטטו שניהם להלן:

15. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

.....
(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בביקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

58. הגנת תום הלב דורשת, אפוא, הן עמידה בתנאי הקבוע באחד הסעיפים הקטנים של סעיף 15, המתארים כל אחד נסיבות מסוימות שהמחוקק קבע כי בהן פטור המפרסם לשון הרע מפיצוי או כל סעד אחר.

59. סעיף 16 לחוק, שכותרתו "נטל ההוכחה", מתייחס לחזקות שונות ביחס לתום הלב הנדרש לצרכי ההגנות הקבועות בסעיף 15, לרבות כמובן הגנת הבעת הדעה. להלן נוסחו של סעיף 16:

16. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

60. עד כאן אנו מבינים, אפוא, מסעיפי החוק שצוטטו לעיל, שכנראה תעמוד הגנה לנתבעים כאן, אם הפרסומים שלהם על דרוקר ייחשבו כהבעת דעה על איש ציבור או בקשר לעניין ציבורי (סעיף 15(4)) או אם ייחשבו כביקורת על יצירה ו/או על מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה ונתגלו באותה יצירה (סעיף 15(6)) ובלבד שיוכיחו הנתבעים בנוסף לכך, שהפרסומים נעשו בתום לב, כאשר סעיף 16 מונה שלושה מקרים, שאם חלים, תקום חזקה שהפרסום נעשה שלא בתום לב ומקרה אחד, שאם חל, מקים חזקה שהפרסום נעשה בתום לב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

61. אלא שתנאי מקדמי לכך שהפרסום ייחשב כהבעת דעה בכלל (ולא הטחת עובדה), הוא כי לצד הבעת הדעה, פרסם המפרסם, בצורה נכונה ומדויקת, את תמצית העובדות שלגביהן הוא מביע את דעתו עליהן, כדי שניתן יהיה להבדיל, מה מתוך הפרסום הן העובדות שלגביהן מבקש המפרסם להביע עליהן את דעתו ומה מתוך הפרסום הוא הבעת הדעה שלו על אותן העובדות.

וכך קבעה, אפוא, הפסיקה בעניין זה, בצורה שלא יכולה להיות יותר ברורה, כפי שצוטטה בסיכומי התובע (ההדגשות שלי):

"אדם הנשען על 'הבעת דעה בתום-לב' חייב להביא לידיעת הקורא את התשתית העובדתית עליה הוא מסתמך - ועל אותן עובדות להיות נכונות" (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" כי חברת החשמל לישראל (1977) (להלן: ע"א חברת החשמל), חו"ד הש' בן-פורת מס' 4), "יש תמיד לזכור את הרעיון המונח ביסוד ההבדל הרב בין ההגנה "אמת דיברתי" לבין ההגנה של 'הבעת דעה בתום-לב'. כפי שהוסבר לעיל, הצידוק ליריעה הרחבה של ההגנה השניה נעוץ באפשרות הנאותה הניתנת לציבור הקוראים - והרי הנושא הוא מענינו - לשפוט בעצמו אם מה שמופיע בכתבה בפירוט העובדות אכן מוביל לדעה המובעת על יסוד אותן עובדות. מכאן החובה הכפולה המוטלת על מי שמבקש להתגונן בטענה זו: ראשית, לגולל לפחות את העובדות העיקריות עליהן מושתת דעתו; ושנית, להבהיר במידה מספקת לקהל קוראים רגיל שהחלק הפוגע בשמו הטוב של פלוני הוא הבעת דעה גרידא" (שם). "חייב להיות תמיד קשר גומלין כלשהו בין העובדות לבין הדעה שהובעה... בהעדר קשר מינימלי כזה הופך מה שנחזה כהבעת דעה לעובדה שיש להוכיח את אמיתותה" (שם מס' 5).

"על המפרסם לגולל לפחות את העובדות העיקריות שעליהן מושתת הבעת דעתו" (ד"נ 9/77) חברת החשמל לישראל נ' הוצאת עיתון "הארץ" (1978) (להלן: ד"נ חברת החשמל), חו"ד הש' לנדוי; "חייבת להיות בכל פרסום, המבקש לחסות בצל כנפי סעיף 15(4), הפרדה ברורה בין תיאור העובדות ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. עצם הערבוב בין שני מרכיבים אלה עלול לערפל את הכתוב ולאפשר 'הגנבת' עובדות בלתי-נכונות משמיות אל תוך הבעת הדעה. הכותב חייב לציין על איזה עובדות הוא מסתמך - ואלה חייבות להיות נכונות (פרט לפרטי-לוואי שאין בהם פגיעה של ממש), ומשציין את העובדות, מותר לו להסיק מהן את מסקנותיו בדרך הבעת דעה עליהן, אך בתנאי שהוא מבהיר ומבדיל בין עובדה ובין מסקנה" (שם);

"ככלל, יכול פרסום להיחשב כבעת דעה אם דברי המפרסם נוסחו בו כהבעת דעה; אם צוינו על-ידיו עובדות האמת שעליהן סמך את דעתו; אם הקפיד להבחין בין העובדות לבין-דעתו ואם קיימת זיקה סבירה בין עובדות האמת לבין הודעה שגיבש על יסודן" (ע"א 323/98 שרון נ' בנזימן (2022), פס' 18 לחו"ד הש' מצא).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

"אם כולל הפרסום טענה משמיצה אשר מוצגת כדעה, מבלי שהובאו העובדות עליהן היא מסתמכת, תוסר מעל אותה עובדה כסות הבעת הדעה שעטתה על עצמה וההגנה לא תחול עליה" (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקר (12.11.2006) (להלן: רע"א בן גביר), פס" 14 לחור"ד הש' ארב"ל).

62. לפיכך, מבחינת הדין, לנתבעים תעמוד הגנה והם יהיו פטורים מפיצוי, ככל שיעמדו בכל התנאים הנזכרים לעיל, ולרבות בתנאי של תיאור עובדתי נכון של העובדות שלגביהן מוצגת הדעה, תנאי שמטרתו כאמור לוודא שהקורא או המאזין, נחשף להבדל שבין העובדות שלגביהן מבקש המפרסם להביע את דעתו עליהן ולבין הדעה של המפרסם על אותן העובדות וזאת הן כדי שלא יובנו הדברים כמייחסים בטעות למפרסם דברים שלא כתב או אמר והן כדי שהקורא או המאזין יוכל להבין מה הן מחד גיסא העובדות ומה היא מאידך גיסא הדעה שהמפרסם הביע על העובדות.

63. הנתבעים טענו, יותר בשולי הדברים אמנם, כי הם זכאים גם להגנת האמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק אשר קובע כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

64. כדי להוכיח הגנה זו במקרה הנוכחי, היה על הנתבעים להוכיח בעיקר כי מה שפרסמו הוא אמת. כפי שעוד יפורט בהמשך, גם הגנה זו לא עומדת להם.

האם עמדו הנתבעים בתנאים הנדרשים להיחשב כמי שהביעו דעה בתום לב או כמי זכאים להגנת האמת בפרסום?

65. כדי לעמוד בהוראות הפסיקה הנזכרות לעיל ביחס להבעת דעה בתום לב, ובכלל, כדי לקיים הגינות בסיסית כעיתונאים, היו חייבים, אפוא, הנתבעים, לצד הבעת הדעה שלהם, לתאר בפני המאזינים, את תמצית הדברים הרלוונטיים מתוך המאמר של דרוקר ולתאר אותם בצורה מדויקת ונכונה, כפי שנכתבו על ידי דרוקר ולא כפי שהם כביכול מפרשים או מבינים את הדברים.

66. תמצית דבריו של דרוקר במאמר הרלוונטיים לדעה שהביעו הנתבעים ושהיו חייבים הנתבעים להביא בפני המאזינים שלהם, היא פשוטה ביותר ואפשר לסכם אותה פחות או יותר בדברים הקצרים הבאים או בדברים הדומים להם, קרי:

כי דרוקר כתב במאמר שלפני בחירות אפריל 2019 הועברו אליו הקלטות, שהיו יכולות להביך את בני גנץ, אולם המקור שהביא לו את ההקלטות ואשר אישר לו להקשיב להן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

ולתמלל אותן, לא אישר לו לפרסם אותן עד עצם היום הזה, על אף שדרוקר מעת לעת ביקש את האישור לפרסם וכי דרוקר במאמר מטיף לחבריו העיתונאים לפרסם דברים שיש חשיבות לפרסומם, גם אם הפרסום הוא על איש ציבור השייך למחנה הפוליטי שאליו הם משתייכים.

67. לו כך פעלו הנתבעים ולו תיארו אל נכון את מה שדרוקר באמת כתב ועל בסיס זה הביעו את דעתם, כי יש לפרש את עצם האזכור במאמר של החומרים המביכים על גנץ שבידי דרוקר, כאיום של דרוקר על גנץ וכי כל המאמר כולו נועד להוות איום של דרוקר על גנץ, כדי שלא ילך עם נתניהו וכי מדובר ב"סחיטה באיומים", בהתנהגות של "מאפיונר סיציליאני" וכו', היו אכן נחשבים כמי שהביעו דעה ואז עדיין היה מקום כאמור לבחון האם הדעה הובעה בתם לב ואם המסקנה הייתה שכן, הייתה העומדת להם הגנת תם הלב לפי סעיף 15.

68. אלא שמעיון בפרסומים וכן מהשוואתם למאמר, עולה כי הנתבעים לא פעלו כך, כפי שיפורט להלן.

הפרסום הראשון של ברדוגו

69. בפרסום הראשון, ברדוגו אמנם אומר שהוא מבקש להוסיף "פרשנות", אולם בכך לא די, כפי שבית המשפט העליון קבע במפורש: **"אם כולל הפרסום טענה משמיעה אשר מוצגת כדעה, מבלי שהובאו העובדות עליהן היא מסתמכת, תוסר מעל אותה עובדה כסות הבעת הדעה שעטתה על עצמה וההגנה לא תחול עליה"** (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (12.11.2006) (להלן: רע"א בן גביר), פס' 14 לחוו"ד הש' ארבל).

70. לפיכך, משלא הביא ברדוגו בפני מאזיניו את תמצית דבריו של דרוקר במאמר כפי שבאמת הובאו במאמר, ולא כפי שברדוגו מפרש אותם, לא יכול ברדוגו לצאת ידי חובתו בכך שאמר בתחילת דבריו כי מדובר ב"פרשנות".

71. ללא תיאור דבריו של דרוקר במאמר בצורה נכונה, לא היו יכולים המאזינים להבין, מה מתוך דבריו של ברדוגו הם הדברים שדרוקר באמת כתב במאמר ומה מנגד הם הדברים שמהווים פרשנות של ברדוגו לדברים שכתב דרוקר ובפרט שברדוגו הטיח בפרסומים שלו עובדות, כגון טען שדרוקר כתב במפורש דבר מה, שעיון במאמר מגלה כי לא נכתב כלל, כפי שעוד יפורט להלן.

72. האופן בו בחר ברדוגו להביע את דעתו, ללא אזכור תמצית דבריו של דרוקר באופן נכון ומדויק, ואף תוך ייחוס דברים לדרוקר שלא כתב כלל, יצר ערפל כזה, שעשוי היה,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

בסבירות גבוהה ביותר, לגרום למאזינים לחשוב שדרוקר כתב דברים שאין ספק שלא כתב.

73. ברדוגו לא תיאר בצורה מדויקת ונכונה את מה שכתב דרוקר, כפי שיפורט להלן.

74. ברדוגו אמר כך: "לפני כשבועיים וחצי ורביב אה... אה... פשוט עשה "הקש בגג". סיפור סיפור שבאמתחתו נמצאים הקלטות, שבמקרה הטוב מבחינתו של בני גנץ יביכו אותו עד מאוד ובמקרה הגג, הקשה מבחינתו יחסלו את הקריירה הפוליטית שלו.... אנשים קרובים לבני גנץ רואים בזה כמעט אה... חוק מחוק העונשין שמופנה כלפיו. וכל אחד יקח את זה למקום הגדול שלו....".

75. כלומר, הוא מספר שדרוקר כתב שיש לו הקלטות, אולם לא מספר למאזינים שלו כי דרוקר כתב שהוא לא יכול לפרסם אותם כי המקור לא מרשה לו, למרות רצונו לפרסם אותן. כלומר ברדוגו החסיר מדבריו עובדות שהנן קריטיות להבנת מה שדרוקר כתב מחד ומה היא דעתו של ברדוגו על כך מאידך.

76. לאחר מכן ממשיך ברדוגו ואומר "שהחרב מתהפכת שנמצאת אצל רביב דרוקר, כל זמן שהחרב מתהפכת מעל ראשו של בני גנץ, החרב המתהפכת הזו היא מראה כמה בני גנץ מרגיש מאויים, מתוסכל, כמה הוא לא מסוגל ... יש לנו את זה... את ה... סיפור הזה ש... בני גנץ".

77. ולאחר שוילנסקי אומר לו: "אבל מה הוא יעשה? הוא ילך אה... הוא ילך לממשלה עם ליכוד? מה הוא יעשה?", ממשיך ברדוגו ואומר: "בני גנץ... לוקח את ה... אה... אה... החזקת הגרון הזו בכל שיקול פוליטי שלו. אני שומע את זה מהאנשים הקרובים אליו. המאמר של רביב דרוקר מוטב שייקרא בכל מקום. מוטב שייראה בכל מקום. המאמר הזה הוא חרב מתהפכת די מפחידה" ואז מסיים בכך שחוזר על כך שגנץ: "מ-א-ו-י-ס...".

78. כלומר, ברדוגו מספר למאזיניו כי דרוקר כתב שהוא מחזיק בידיו הקלטות של גנץ שיביכו את גנץ אם יפורסמו ואז טוען שבכך מאיים דרוקר על גנץ ומונע ממנו ללכת לממשלה עם הליכוד, שכן החזקתו בגרון על ידי דרוקר, נלקחת בחשבון על ידי גנץ בכל שיקול פוליטי שלו, אלא שאת הדבר החשוב ביותר לתיאור נכון ואמיתי של דברי דרוקר במאמר, ברדוגו בוחר דווקא לא לספר למאזיניו, קרי, הוא לא מספר להם שדרוקר כתב במאמר במפורש כי הוא רצה לפרסם את ההקלטות, אבל המקור לא נותן לו.

79. ברדוגו גם לא מספר למאזיניו כי כל המאמר כולו מטיף במפורש לכל עיתונאי לפרסם דברים שראויים לפרסום, ללא קשר להשתייכות פוליטית של העיתונאי וכי דרוקר טוען

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

במאמר כי כך אף נהג כל השנים וכך רצה לנהוג עם החומרים שקיבל על גנץ, אולם המקור לא הסכים לפרסומם. גם אלה דברים קריטיים להבנת מה שדרוקר באמת כתב.

80. כך, באופן שבו פרסם ברדוגו את הדברים, תוך החסרת החלקים הכי חשובים ורלוונטיים מדבריו של דרוקר, להבעת הדעה שרצה ברדוגו להביע, המאזינים חושבים בטעות מדברי ברדוגו, כי דרוקר כתב במאמר שהוא מחזיק בהקלטות שיכולות להביך את גנץ ואשר אין כל מניעה לפרסם אותן, אולם דרוקר, במקום לפרסם אותן, עושה בהן שימוש לא חוקי, רק כדי להכווין באיומים את התנהלותו הפוליטית של גנץ, דבר שלחלוטין לא עולה מלשון המאמר, אלא להפך, קרי, דרוקר כתב שרצה לפרסם, אבל המקור לא אישר לו, תוך כך שאין בלשון המאמר כל אזכור או התייחסות למה יעשה או לא יעשה גנץ במגרש הפוליטי.

81. נוכח כל האמור לעיל, ברדוגו לא יכול, אפוא, להיחשב כמי שהביע דעה, הגם שלטענתו רק הביע את דעתו ועל כן גם לא עומדת לו כמובן הגנת תם הלב לפי סעיף 15 לחוק, שמוענקת, בין היתר, למצבים מסוימים של הבעת דעה ובמצב כזה, לפי הפסיקה הברורה ומפורשת שאזכרתי לעיל, דבריו של ברדוגו נחשבים כהטחת עובדות. משלא הוכיח ברדוגו כי הדברים שהטיח כאמור בדרוקר הם אמת (קרי, לא הוכיח כי בלשון המאמר של דרוקר, יש איום על גנץ), לא עומדת לברדוגו גם לא הגנת האמת בפרסום.

82. זאת ועוד - ברדוגו טען במפורש, בבחינת עובדה ולא כהבעת דעה, כי דרוקר במאמר (ההדגשה בקו שלי) "**סיפור סיפור שבאמתחתו נמצאים הקלטות, שבמקרה הטוב מבחינתו של בני גנץ יביכו אותו עד מאוד ובמקרה הגג, הקשה מבחינתו יחסלו את הקריירה הפוליטית שלו.....**", בעוד עיון במאמר מגלה כי דרוקר חד משמעית לא כתב כי החומר עשוי לחסל את הקריירה הפוליטית של גנץ, אלא רק כתב כי הקלטות עשויות להביך את גנץ.

83. יש הבדל בין חומר שיכול רק להביך ולבין חומר שיכול לחסל קריירה. ההבדל בין השניים אינו בגדר "פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש", כמשמעותו בסעיף 14 לחוק, שעניינו כאמור הגנת האמת בפרסום ואשר כאמור קובע כי: "**במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש**".

84. על כן, גם בעניין זה לא עומדת, אפוא, לברדוגו "הגנת האמת בפרסום", הקבועה בס' 14 לחוק, וזאת שעה שאין אמת בפרסום של ברדוגו כי דרוקר כתב שההקלטות עשויות לחסל את הקריירה הפוליטית של גנץ. הדברים לא נכתבו.

85. לברדוגו לא עומדת אפוא כל הגנה ביחס לפרסום הראשון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

הפרסום השני של ברדוגו

86. נעבור לפרסום השני של ברדוגו. כאן אין אפילו הקדמה כי מדובר ב"פרשנות". ברדוגו עם זאת מפנה לכך שהשתמש במילים "בעצם אומר" ומכאן טוען כי גם כאן ברור שמדובר בהבעת דעה.

87. אלא שגם אם נראה בצמד המילים "בעצם אומר" איתות ברור שמדובר בדעה של ברדוגו, הרי שגם כאן, מאותן הסיבות שכבר פורטו לעיל ביחס לפרסום הראשון, לא די בכך כדי שייחשב ברדוגו כמביע דעה וזאת משלא תיאר גם לא בפרסום השני, את דבריו של דרוקר בצורה נכונה.

88. הפסיקה בעניין זה ברורה, כפי שכבר צוטט: **"אם כולל הפרסום טענה משמיצה אשר מוצגת כדעה, מבלי שהובאו העובדות עליהן היא מסתמכת, תוסר מעל אותה עובדה כסות הבעת הדעה שעטתה על עצמה וההגנה לא תחול עליה"** (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (12.11.2006) (להלן: רע"א בן גביר), פס' 14 לחוו"ד הש' ארבל).

89. גם כאן היה אפוא על ברדוגו במקביל להבעת הדעה, לתאר בנפרד ובצורה מהימנה ונכונה, את תמצית דבריו הרלוונטיים של דרוקר במאמר, לרבות ובעיקר כי דרוקר כתב שהוא רוצה לפרסם את ההקלטות ולא יכול לעשות כן עקב סירוב המקור שלו. גם כאן דבר זה לא נעשה.

90. לו פעל ברדוגו כנדרש ומחד תיאר את מה שדרוקר באמת כתב ומאידך הביע את דעתו על כך, היו המאזינים יכולים להבחין בין מה שדרוקר באמת כתב ולבין מה שהיא אך דעתו של ברדוגו ובדרך זו גם הייתה ניתנת למאזינים הזדמנות כנה ואמיתית להחליט אם הם מצטרפים לדעה של ברדוגו אם לאו.

91. משלא פעל כך ברדוגו, הרי כאשר אמר במסגרת הפרסום השני - **"כמה עמית אה... אה... כמה, עמית, המאמר של רביב דרוקר, שבעצם אומר - נמצאים בידי החומרים שאו יביכו אותם או יחסלו לך את הקריירה הפוליטית וברגע האמת אני אוציא אותם... אני שמעתי אנשים מקרבתו של בני גנץ שרואים בזה, בוא נגיד, במקרה הטוב, אחיזה בו בגרון, במקרה היות גרוע, אה... משהו מספר העונשין של..."**, המאזינים עשויים היו לחשוב בסבירות גבוהה שדרוקר באמת כתב במפורש או בקירוב, שנמצאים בידי חומרים שיחסלו לו את הקריירה הפוליטית וכתב שהוא יחליט לפי שיקול דעתו מתי לפרסם אותם. על בסיס תיאור זה, טען ברדוגו כי יש כאן לא פחות מ"**סחיטה באיומים**" של דרוקר כלפי גנץ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

92. אלא שמעיון במאמר עולה כי לא רק שדרוקר לא כתב כי פרסום ההקלטות תלוי בשיקול דעתו בלבד וגם לא כתב כי הוא יוציא אותן "ברגע האמת" או במועד אחר כלשהו או כפוף לתנאי כלשהו שנוגע להתנהלות של גנץ, אלא שהוא אף כתב בדיוק ההפך, קרי, כי פרסום הדברים לא תלוי בו, אלא במקור שלו, כי המקור מסרב לאפשר את הפרסום, בעוד דרוקר רוצה לפרסם את הדברים וכי על כל עיתונאי לפרסם, ללא התחשבות בהשתייכות הפוליטית שלו, כל מידע שראוי לפרסמו.

93. ממשיך ברדוגו ואומר: "בצורה מפורשת, עמית, שהדברים יביכו אותו. שהדברים יכולים לחסל לו את הקריירה. כתב את זה... כתב את זה ואמר, באמת. וזה בדיוק העניין, לא נפרסם. לא נפרסם את החומרים האלה כדי לא לעזור לנתניהו והנה, אם הוא ילך לעזו... לעזור לנתניהו, זה יפורסם", כשגם כאן אומר ברדוגו דברים שאינם נכונים, בכך ששוב מציג מצג שלפיו דרוקר ממש כתב במאמר שהדברים יכולים לחסל את הקריירה של גנץ, בעוד כאמור כל שנאמר הוא כי החומרים עשויים להביך אותו ועל כך מצטרף ההמשך, שמתוכו אפשר להבין כי דרוקר גם כתב שהחומרים יפורסמו רק אם גנץ ילך לעזור לנתניהו, בעוד אין זכר לכך במאמר.

94. כעולה מתמליל התכנית, העיתונאי עמית סגל, שרואיין על ידי ברדוגו, לא הבין את לשון המאמר כפי שברדוגו ניסה להציג אותה ובצדק לא הבין אותה כך, שכן לשון המאמר לא אומרת את מה שברדוגו ייחס לדרוקר (כפי שפורט לעיל ועוד יפורט מיד בהמשך).

95. לפי סגל, לא ניתן לדלות מלשון המאמר איום וסגל אף מזכיר לברדוגו כי דרוקר כתב שהמקור שלו לא נתן לו לפרסם את ההקלטות, בדיוק הדברים שברדוגו בחר להשמיט וכדברי סגל (ההדגשות בקו תחתון שלי): "תראה, אני מודה שלא קראתי את המאמר ככה ואני (צוחק), גילוי נאות, אין לי שום אה... קשר אה... עם דרוקר ויש לי בוא נגיד, הקשר היחידה זה..."; "לא. קראתי את המאמר. לא קראתי אותו ככה. קראתי אותו כמו מישהו שרוצה לפרסם והמקור שלו לא נותן לו כדי לא לפגוע ב... ב... באינטרסים של מחנה השמאל"; "אני רק אומר, אם אני זוכר מהמאמר, ה... ה... הטעון היה, הנה אנו מוכנים לפרסם הכל. זה המקור שלי לא נתן לי".

96. כאן המקום לציין כי גם אם באופן עקרוני נניח שמותר לנתבע להשתמש בדברים שאמר אדם אחר לצד הפרסום שפרסם הוא (כלומר, ממש על אותה במת פרסום וממש באותו עיתוי של הפרסום מושא התביעה), כדי למלא את החסר בדבריו הוא, בקשר לעובדות האמת שביחס אליהן הוא מביע את דעתו (ואיני מכריע כאן האם אכן מותר הדבר עקרונית אם לאו), העובדה שסגל כן חשף שדרוקר כתב שהמקור שלו לא נותן לו לפרסם את ההקלטות למרות שדרוקר רוצה לפרסם, לא יכולה במקרה הנוכחי למלא את החסר בדבריו של ברדוגו בעניין זה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

97. הסיבה לכך היא שברדוגו לא הסכים עם מה שסגל אמר והגיב על כך באמירה המבטלת "נו באמת..." קרי הביע במפורש את חוסר הסכמתו לעובדות (לא להבעת דעה) שציין סגל לגבי מה שנכתב במאמר של דרוקר.

98. כך, נוצר מצב שלפני המאזינים של התכנית היו מונחות שתי גרסאות עובדתיות סותרות לגבי מה שדרוקר כתב בפועל במאמר, אחת של ברדוגו והשנייה של סגל. בנסיבות שכאלה, לא רק שאין שום ערובה לכך שהמאזינים האמינו דווקא לסגל ולא לברדוגו, אלא שברדוגו בכלל מנוע בנסיבות שכאלה מלטעון כי די בכך שסגל הביא את העובדות הנכונות ממאמרו של דרוקר, כדי למלא אחר החסר בדברי ברדוגו בעניין זה, מקום שברדוגו עצמו בזמן אמיתי לא הסכים לגרסתו העובדתית של סגל לגבי מה נכתב שחור על גבי לבן במאמר של דרוקר.

99. ויודגש – מיותר לציין כי ברדוגו היה רשאי שלא להאמין למילה אחת שכתב דרוקר במאמר וכמובן גם היה רשאי להביע את דעתו על המאמר. לו נתן תיאור מדויק ונכון של מה שבאמת כתב דרוקר במאמר, היה נחשב כמי שהביע דעה.

100. לדידי, אין צורך להיות משפטן מדופלם כדי להבין את הרציונל של הדברים האמורים לעיל. הדרישה לתאר אל נכון את העובדות שלגביהן מובעת הדעה, היא כאמור בבחינת מושכלות יסוד של הגינות בסיסית מובנת מאליה של כל מי שרוצה להביע דעה בתום לב, ודאי עיתונאי, אולם היא גם דרישה משפטית מחייבת לפי הפסיקה, כמפורט לעיל.

101. אלא שבדרך שבה נהג ברדוגו בפועל, מאזיניו לא היו יכולים כאמור להבדיל בין מה שדרוקר כתב במאמר ולבין הדעה של ברדוגו על כך, ואף עשויים היו כאמור בסבירות גבוהה ביותר לחשוב שדרוקר באמת כתב במאמר את הדברים שברדוגו ייחס לדרוקר, למרות שדרוקר בכלל לא כתב אותם וביחס לחלק מהדברים אף כתב להפך.

102. גם דבריו של ברדוגו בפרסום השני, לא יכולים להיחשב, אפוא, כהבעת דעה ומכאן שלא יכולה לעמוד לברדוגו הגנת תם הלב לפי סעיף 15. משדבריו של ברדוגו לא נחשבים כהבעת דעה, אלא כאמור כהטחת עובדות, ומשלא הוכיח ברדוגו כי דבריו אמת הן (קרי, כי לשון המאמר של דרוקר כוללת איום על גנץ כי אם ילך עם נתניהו, דרוקר יפרסם את החומרים שבמתחתו על גנץ), לא עומדת לברדוגו גם לא הגנת האמת בפרסום ולא כל הגנה אחרת.

103. בשולי הדברים אציין כי דרוקר טוען כי גם לו ברדוגו הביא בשני הפרסומים את התשתית העובדתית של המאמר בצורה הנכונה ומלאה ועל זה היה מוסיף את דעתו כי מדובר בסחיטה באיומים של דרוקר את גנץ, גם אז לא היה מקום לתת לברדוגו את הגנת הבעת הדעה בתום לב, משום שלדעת דרוקר, לא ניתן בשום פנים ואופן להסיק מהמאמר את מה שברדוגו מסיק ממנו, שהיא לשיטתו מסקנה הפוכה לחלוטין ממה שכתוב במאמר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

104. דרוקר מסתמך בטענה זו על פסיקת בית המשפט העליון שלפיה: **"חייב להיות תמיד קשר גומלין כלשהו בין העובדות לבין הדעה שהובעה... בהעדר קשר מינימלי כזה הופך מה שנחזה כהבעת דעה לעובדה שיש להוכיח את אמיתותה"** (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" כי חברת החשמל לישראל).

105. וכן על פסיקה דומה שקבעה כי: **"ככלל, יכול פרסום להיחשב כהבעת דעה אם דברי המפרסם נוסחו בו כהבעת דעה; אם צוינו על-ידיו עובדות האמת שעליהן סמך את דעתו; אם הקפיד להבחין בין העובדות לבין-דעתו ואם קיימת זיקה סבירה בין עובדות האמת לבין הדעה שגיבש על יסודן"** (ע"א 323/98 שרון נ' בנזימן (2022), פס' 18 לחור"ד השי' מצא).

106. בהינתן שדבריו של ברדוגו לא יכולים להיחשב כהבעת דעה, אין צורך או מקום בתיק זה להכריע בטענה זו של דרוקר ובשאלה, האם לו דבריו של ברדוגו פורסמו באופן שהיו נחשבים כהבעת דעה, האם היו נחשבים כדעה שהובעה בתם לב, באופן שהיה מקנה לברדוגו את הגנת תם הלב לפי סעיף 15 לחוק.

107. לסיכום, ברדוגו בשני הפרסומים, לא פרסם את הדברים באופן הנדרש לפי הפסיקה, כדי שייחשב כמי שהביע דעה ואף הציג מצג כי נכתבו דברים מסוימים, שלא יכול להיות חולק שלא נכתבו כלל וכך יצר מצג לא נכון לפיו מלשון המאמר עולה כי דרוקר פועל בצורה פוליטית ועבריינית, למרות שלשון המאמר לא מעיד על כך.

108. לברדוגו לא עומדת, אפוא, לא הגנת הבעת הדעה בתום לב ולא הגנת האמת בפרסום ולא כל הגנה אחרת, גם ביחס לפרסום השני.

הפרסומים של פתחי זמרי

109. גם פתחי זמרי לא עמדו בתנאי הפסיקה כדי להיחשב כמי שהביעו דעה, לא כל שכן דעה בתום לב. השניים לא רק שלא ציינו כי דרוקר כתב שהוא רוצה לפרסם את הדברים ולא יכול אך ורק בגלל סירוב המקור שלו, הם אפילו נמנעו בכלל מלתאר את מה שכתב דרוקר במאמר ותחת זאת פשוט קבעו כי דרוקר מאיים על גנץ שאם יעשה צעד פוליטי מסוים דרוקר יפרסם עליו חומרים שבאמתחתו.

110. כפי שכבר צוטט בפתח פסק דיני לעיל, החלק הרלוונטי של התכנית של פתחי זמרי התחילה בשאלה שהפנה זמרי לחבר הכנסת קיש - **"זמרי: שאלה אחרונה שאני חייב לשאול אותך, כי אני שומע את זה מכל מיני מקומות, מקורות. אני גם רואה למשל את בני גנץ ובנימין נתניהו אתמול בסרטון אה... מחויך אה... ב... שבע ברכות של חבר הכנסת**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

יעקב אשר, אם אני לא טועה. תגיד, אתה חושב שבני גנץ בסוף זה מישהו שישים סוף לממשלה הזאת אם הוא ירגיש שהיא מסוכנת ביטחונית?".

111. על כך הגיב קיש בדברים הבאים - יואב קיש: אה... אני לא יודע. יש עליו לחץ ציבורי עצום. יש לו "הקש בגג" מרביב דרוקר, שאומר שאם הוא ילך אי פעם עם נתניהו אז הוא יפרסם עליו אה... את מה שאוסרים עליו כרגע לפרסם...".

112. קיש, כעולה מדבריו לעיל, כן מציין כי מישהו אוסר על דרוקר לפרסם את החומרים (מבלי אמנם לציין את הפרט החשוב, שמדובר במקור עצמו שהעביר לדרוקר את הקלטות), אולם דברים אלה של קיש לא יכולים למלא את החסר בדבריהם של פתחי וזמרי, שכן גם קיש לא תיאר נכון את דבריו של דרוקר במאמר.

113. קיש הציג את דרוקר כמי שכתב שאם גנץ ילך עם נתניהו, הוא יפרסם את הדברים שאוסרים עליו לפרסם, דבר שלא נכתב על ידי דרוקר, אלא כאמור, אפילו נאמר ההפך, קרי, כי אך ורק נוכח האיסור מצד המקור לפרסם, דרוקר אינו מפרסם, אחרת היה מפרסם.

114. דרוקר במאמר לא כתב שיפרסם את הדברים אם גנץ ילך עם נתניהו ולא כתב שיפרסם את הדברים בניגוד להסכמת המקור, אלא להפך, טען כי אינו מפרסם כל השנים, רק בגלל שהמקור לא מסכים.

115. מאחר וקיש, גם אם ציין כי יש איסור על דרוקר לפרסם, לא הביא, אפוא, בפני המאזינים בצורה נאמנה את מה שכתב דרוקר במאמר, פתחי וזמרי לא יכולים להסתמך על דבריו של קיש, למילוי החסר בדבריהם, קרי לתיקון המחדל שלהם מלתאר בעצמם ומיוזמתם את מה שדרוקר כתב ולתאר את זה נכון, תיאור שהוא כאמור תנאי בלעדיו אין, לכך שייחשבו כמי שהביעו דעה.

116. ואז בתגובה לדבריו של קיש אומר פתחי – "באיזה טבעיות אנחנו מדברים על עיתונאי שמאיים על פוליטיקאי בכיר שמחזיק אותו באזור רגיש אה... אה... שאם הוא יעשה צעד פוליטי מסוים, העיתונאי יפרסם...".

117. ובתגובה לכך מאשר זמרי את הדברים, שעה שהוא אומר "כן".

118. ולאחר שקיש אומר "חד וחלק...", פתחי מוסיף "באיזה רוגע ושלווה... תקשיב, זה... באמת, סיציליה...".

119. ואז קיש מוסיף – "דרוקר אמר את זה בצורה הכי ברורה..." (וכן אומר דברים נוספים פחות רלוונטיים, שצוטטו במלואם בפתח פסק דיני), כאשר גם אמירה זו אינה נכונה, שכן כאמור, דרוקר לא כתב במאמר שאם גנץ ילך עם נתניהו הוא יפרסם את החומרים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

120. לפיכך, גם אם סבר קיש כי דרוקר התכוון באמצעות המאמר לייצר איום או איום מוסווה על גנץ, האמירה שלו שדרוקר "אמר את זה בצורה הכי ברורה", כלומר ממש כתב במאמר, כי אם גנץ יילך עם נתניהו הוא יפרסם עליו את החומרים, היא פשוט לא נכונה.

121. ועל כך מגיב פתחי - "מאפיה, מאפיה סיציליאנית. תקשורת שמנהלת מדינה".

122. כאן המקום לציין כי ההתייחסות של בית המשפט לעיל לדבריו של קיש, לא נועדו כמובן לדון בעניינו, שהרי עניינו של קיש לא עומד לדיון כאן, משלא נתבע ושעה שהתובע עצמו ציין כבר בסעיף 54 לתביעה, כי אינו תובע את הנתבעים 3 – 6 בשל כך שפרסמו את דבריו של קיש. התובע גם מציין כי פנה אל קיש כדי שיסכים להסיר את חסינותו, לצורך הגשת תביעה נפרדת נגדו, פניה שלא נענתה על ידי קיש, כך לדברי דרוקר.

123. ההתייחסות לעיל לדבריו של קיש נעשתה, אפוא, ממספר טעמים אחרים. הטעם הראשון הוא כי לטענת דרוקר, אופן ההתייחסות של פתחי וזמרי לדבריו של קיש (שמהווים עצמם לשון הרע), מעידה על הצטרפות שלהם לדבריו וכך הם עצמם מפרסמים לשון הרע על דרוקר.

124. הטעם השני הוא כי הנתבעים 3 – 6 עצמם מתייחסים לדברי קיש בסיכומיהם.

125. הטעם השלישי הוא כי ההתייחסות לדברי קיש מתחייבת גם כדי לבחון שמא דווקא דבריו של קיש, שכן הייתה בהם התייחסות למה שדרוקר כתב במאמר, יכולים אולי למלא את החסר בדברי הנתבעים 3 – 6, שלא עמדו בתנאי של ציון תמצית דבריו של דרוקר במאמר (אלא שלאחר בחינה כאמור, מאחר ודברי קיש לא תיארו נכון את דבריו של דרוקר, לא יכולים דבריו של קיש למלא את החסר בדברי הנתבעים 3 – 6, כפי שכבר פורט לעיל).

126. לסיכום, מכל חילופי הדברים שבין קיש לזמרי ופתחי, לא רק שהמאזינים לא היו יכולים להבין מה היא עובדה (קרי מה בדיוק כתב דרוקר במאמר) ומה היא הבעת הדעה (קרי מה חושבים פתחי וזמרי על מה שכתב דרוקר), אלא שנוצר מצב שכל מאזין סביר הבין מדברי פתחי וזמרי, כי דרוקר כתב במאמר שהוא יפרסם על גנץ את החומרים שבאמתחתו, אם גנץ ילך עם נתניהו, וכי דרוקר כתב במאמר כי במקרה כזה יפרסם את החומרים אפילו בניגוד לאיסור שחל עליו לפרסם אותם, למרות שדרוקר לא כתב דברים אלה.

127. ויודגש שוב – לו תיארו אל נכון זמרי ופתחי את מה שכתב דרוקר, היו כמובן גם דבריהם נחשבים כהבעת דעה ואז היה מקום לבחון גם לגביהם האם הדברים נאמרו בתם לב והאם עומדת להם הגנת תם הלב לפי סעיף 15.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

128. אולם כאמור, פתחי וזמרי לא מצאו לנכון לתאר ולו בתמצית את מה שדרוקר באמת כתב, בטרם פרסמו עליו את הדברים שפרסמו כמצוטט לעיל.

129. זמרי יש לציין, בעצם העובדה שהגיב באמירה "כן", לדבריו של פתחי לפיהם "באיזה טבעיות אנחנו מדברים על עיתונאי שמאיים על פוליטיקאי בכיר שמחזיק אותו באזור רגיש אה... אה... שאם הוא יעשה צעד פוליטי מסוים, העיתונאי יפרסם..." הצטרף למעשה בכך לדבריו הנ"ל של פתחי ומשכך פרסם הוא עצמו בכך לשון הרע על דרוקר.

130. זמרי גם עשה בחשבון הטוויטר שלו ריטוויט של טוויט של גלי ישראל בחשבון הטוויטר שלה, שם פורסמו הדברים הבאים:

"זמרי לח"כ YoavKisch: האם לדעתך גנץ ישים סוף לממשלה אם ירגיש שהיא מסוכנת בטחונית?
קיש: יש לגנץ הקש בגג מדרוקר שאומר שאם ילך אי פעם עם נתניהו הוא יפרסם עליו את מה שיש לו. דרוקר אמר זאת בצורה הכי ברורה, זה אירוע מטורף שמשפיע בכל הרמות האפשריות.
פתחי: מאפיה, תקשורת שמנהלת מדינה".

131. בהינתן שבציוץ הנ"ל נכללו כאמור דברי קיש לפיהם "יש לגנץ הקש בגג מדרוקר שאומר שאם ילך אי פעם עם נתניהו הוא יפרסם עליו את מה שיש לו. דרוקר אמר זאת בצורה הכי ברורה, זה אירוע מטורף שמשפיע בכל הרמות האפשריות", בעוד כאמור דרוקר לא כתב דברים אלה במאמר ועל כן הדברים מהווים כאמור לשון הרע, תגובת פתחי לדברים באמירה "מאפיה, תקשורת שמנהלת מדינה", שיש לראותה כמסכימה עם דברי קיש, מהווים לשון הרע שפרסם פתחי עצמו.

132. לפיכך, מפרסם זמרי את הציוץ הנ"ל בחשבון הטוויטר שלו, פרסם הוא עצמו לשון הרע על דרוקר, שכן החוק מחשיב פרסום דברי לשון הרע שנאמרו על ידי אדם אחר, כלשון הרע שהוציא המפרסם, גם אם הוא רק פרסם דברים שאחר אמר או כתב.

133. ראה בעניין זה סעיף 19(1) לחוק, שקובע כי בית המשפט רשאי להתחשב לעניין פסיקת הפיצוי במצב שבו "לשון הרע לא הייתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר, והוא נקב את המקור שעליו הסתמך". אם פרסום כזה מאפשר התחשבות לעניין הפיצוי, ברור כי לפי החוק פרסום לשון הרע שאמר אחר נחשב ללשון הרע שהוציא המפרסם, גם אם הוא רק חזר על דבריו של אדם אחר.

134. גם לפתחי ולזמרי לא עומדת, אפוא, הגנה של הבעת הדעה בתם לב או של הגנת האמת בפרסום או כל הגנה אחרת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

הפרסומים של הנתבעות 2, 5 ו-6

135. גם הנתבעת 2 פרסמה לשון הרע על דרוקר, משהעלתה לאתר שלה את התכנית של ברדוגו וגם היא אינה זוכה להגנת הבעת הדעה בתום לב או הגנת האמת בפרסום או כל הגנה אחרת, מאותם הנימוקים שהנתבע 1 לא זוכה להגנות.

136. הנתבעת 2 גם אחראית לדברים שהנתבע 1 פרסם, מכוח היותה אחראית על אמצעי התקשורת, קרי לתחנת הרדיו ולאתר האינטרנט שלה. ראה סעיף 11(א) לחוק שכותרתו "אחריות בשל פרסום באמצעי תקשורת" ואשר קובע: **"פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע, האדם שהביא את דבר לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום, ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת"**.

137. אלא שמאחר ומדובר היה בתכנית בשידור חי, עומדת לנתבעת 2 הגנת תום הלב לפי סעיף 15(12) לחוק אך ורק ביחס לאחריותה לפרסומי ברדוגו בתכנית בשידור חי, ומשלא הוכח כי ידעה או יכולה הייתה לדעת על כוונת ברדוגו לפרסם לשון הרע.

138. הסעיף הנ"ל מקנה הגנה בכפוף לקיומו של תום לב במקרה שבו וכלשון הסעיף: **"הפרסום נעשה בשידור רדיו או טלוויזיה שלא הוקלט מראש והנאשם או הנתבע הוא מי שאחראי לפי סעיף 11 והוא לא ידע ולא יכול היה לדעת על הכוונה לפרסם לשון הרע"**.

139. אלא שלנתבעת 2 אין הגנה ביחס לפרסום שעניינו העלאת ההקלטה של התכניות לאתר שלה, שכן פרסומים אלה לא היו "פרסום בשידור רדיו שלא הוקלט מראש", אלא פרסומים שנעשו לאחר שהסתיים השידור החי, כאשר יכולה הייתה וצריכה הייתה הנתבעת 2 לוודא שאין בהקלטת התכניות דברי לשון הרע, לפני העלאת התכניות לאתר.

140. גם הנתבעות 5 ו-6 פרסמו, אפוא, לשון הרע על דרוקר, משהעלו לאתר שלהן את התכנית של פתחי זמרי וכן פרסמו בחשבון הטוויטר שלהן חלקים מהתכנית שהיו לשון הרע והן אחראיות גם לפרסומי פתחי זמרי עצמם וזאת נוכח סעיף 11(א) לחוק בהיותן אמצעי התקשורת הנזכר בסעיף הנ"ל.

141. גם לנתבעות 5 ו-6 לא עומדות הגנת הבעת הדעה בתום לב או הגנת האמת בפרסום או אחרת, ביחס לפרסומים שלהן באתר ובטוויטר, מאותם הנימוקים שפורטו לעיל ושלפיהם הנתבעים 3 ו-4 אינם זוכים להגנות כלשהן, למעט ביחס לפרסומי פתחי זמרי בשידור החי נוכח סעיף 15(12) הנ"ל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדיוגו ואח'

142. לסיכום עד כאן - הנתבעים כולם נעדרי הגנה, אפוא, ביחס לפרסומי לשון הרע שהתייחסתי אליהם בהרחבה לעיל, למעט ביחס לאחריות הנתבעות 2, 5 ו-6 לפרסומי הנתבעים 1, 3 ו-4 בהתאמה, בתכניות עצמן בשידור חי, לגביהם קיימת כאמור לנתבעות 2, 5 ו-6 הגנת סעיף 15(12) לחוק, כפי שכבר פורט לעיל.

טענות נוספות של הנתבעים

143. אתייחס כעת לשורה של טענות נוספות שהעלו הנתבעים.

144. הטענה שלפיה מדובר ב"תביעת השתקה פוליטית", דינה להידחות וזאת לנוכח העובדה שהנתבעים 1, 3 ו-4, כפי שפורט לעיל בהרחבה, נמנעו מלתאר את מה שבאמת כתב דרוקר, וכך יצרו מצב שבו הדברים שפרסמו, שלפי טענתם כיום מהווים אך ורק את דעתם על המאמר, עשויים היו בסבירות גבוהה להיתפס כמציגים את מה שדרוקר כתב ולא את דעתם על מה שכתב, תוך ייחוס לדרוקר דברים שלא כתב וחלקם אפילו הפוכים ממה שכתב.

145. גם הטענה של הנתבעים, שלפיה בתכניות אקטואליה בשידור חי, מהסוג מושא התביעה, אין מקום לדרוש תיאור נפרד ולו תמציתי של העובדות שלגביהם המשתתפים בתכנית מביעים את דעתם עליהן, כתנאי להגנה של הבעת דעה בתום לב ביחס לפרסום דברי לשון הרע, יש לדחות.

146. ראשית, חוק איסור לשון הרע לא נותן פטור או הקלה לפרסום דברי לשון הרע בתכנית אקטואליה בשידור חי ברדיו וזאת אני למדים מסעיף 15(12) לחוק שאוזכר לעיל ואשר נותן הגנה לאחראי על אמצעי תקשורת ביחס לדברים שנאמרו בשידור חי ובלבד שלא ידע ולא יכול היה לדעת על הכוונה לפרסם לשון הרע.

147. סעיף 15(12) מוכיח כי המחוקק היה ער בעת חקיקת החוק לקיומם של שידורים חיים וחרף זאת לא מצא לנכון לתת פטור או הגנה למי שפרסם את הדברים בתכנית, בניגוד לאחראי על אמצעי התקשורת, לו כן מצא לנכון המחוקק לתת הגנה ובלבד שלא ידע ולא יכול היה לדעת על הכוונה לפרסם לשון הרע.

148. אוסיף כי דווקא בתכניות רדיו ו/או טלוויזיה, כולל בנושא אקטואליה, שהיקף החשיפה אליהן הוא משמעותי והדוברים בהם במקרים רבים הם עיתונאים, ישנה חשיבות לא פחותה מן הרגיל, ואולי יותר, להקפיד על איך שדברים נאמרים, בפרט כאשר מבקרים בצורה חריפה התנהלות של אדם כזה או אחר, עד כדי האשמות של התנהגות פלילית לכאורה.

149. אני כן מוכן לקבל כי הרף של היקף הפירוט של העובדות מושא הבעת הדעה, צריך להיות נמוך ומקל יותר בתכניות אקטואליה בשידור חי, מהסוג מושא התביעה, שבהן מוחלפות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

דעות ותגובות לדעות בקצבים גבוהים ומידיים, אולם ברור שאין מקום או בסיס חוקי לקבוע כי בתכניות מסוג זה הדרישה מתבטלת לחלוטין.

150. במקרה הנוכחי, לא היה נדרש יותר מדקה על השעון, אם לא פחות מכך, כדי לתאר בצורה נכונה ומלאה את תמצית דבריו של דרוקר הרלוונטיים לדעה שרצו הנתבעים להביע ולאחר מכן להביע את דעתם על כך כאוות נפשם וראה תמצית זו שהצגתי אותה בסעיף 66 לעיל.

151. כך שאי אפשר לטעון כי במקרה הנוכחי, אין זה סביר לקבוע כי היה על הנתבעים לתת תיאור תמציתי כזה, וכפי שכבר פורט בהרחבה לעיל, לא רק שלא ניתן תיאור תמציתי נכון ומדויק, הדברים שכן פרסמו הנתבעים ביחס למה שנכתב במאמר, היו לא נכונים.

152. זמרי טען בעדותו (עמ' 32 ש' 10 – 22), כי ברור שכולם מכירים את המאמר של דרוקר שפורסם כחודשיים קודם לכן ועסקו בו ברשתות ומכאן רמז שלא היה צורך כי הוא יתאר ולו בתמצית את מה שנכתב במאמר לפני שהביע את דעתו על המאמר, אלא שלהוכחת הטענה שכל המאזינים של התכנית הכירו את המאמר של דרוקר, לא הביא זמרי ראיה כלשהי.

153. כך או אחרת, דיני לשון הרע אינם פוטרים את הרוצה לפרסם דעה ובתום לב מתיאור העובדות שלגביהן הוא מביע דעה ולא בכדי, שכן בדרך כלל לא ניתן לדעת מראש האם הקורא או המאזין, מכיר את אותן העובדות שלגביהן המפרסם ביקש להביע דעה עליהן, מה גם שהדרישה לפרסם תמצית העובדות הנכונות, אינה דרישה מכבידה, ודאי לא במקרה הנוכחי, כפי שכבר צוין.

154. הטענה של ברדוגו כי הסתבר בהליך כי טענת דרוקר במאמר לפיה יש לו חומרים על גנץ מהווה לא יותר מ"הטרלה", שכן לטענתו לא הוכח כי החומרים בידי דרוקר, דינה להידחות.

155. נתחיל מזה שלא על דרוקר היה להוכיח כי אכן יש בידיו את החומרים על גנץ. אם בכלל, וככל שברדוגו סבר כי הוכחת עניין זה יכולה לסייע לו בהגנתו, היה ברדוגו להוכיח זאת. לדרוקר די היה להביא את הראיות אודות פרסומי לשון הרע שפרסם עליו ברדוגו כפי שהביא. הא ותו לא.

156. מכאן והלאה מוטל היה על ברדוגו להראות כי יש לו הגנה לפי החוק. לכן, העובדה שדרוקר לא חשף את החומרים, לא יכולה להיזקף לרעתו. אוסיף בבחינת למעלה מן הדרוש כי דרוקר ממילא לא היה יכול לחשוף את החומרים, שעה שהמקור שלו לא התיר לו זאת. עדותו של דרוקר כי כך היה הייתה אמינה עליי, בעוד הטענה כאילו מדובר ב"הטרלה" מוחלטת ואין בכלל חומרים, היא טענה שנטענה ללא בסיס ראייתי כלשהו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

157. גם הטענה של ברדוגו בדבר הרחבת חזית כביכול לגבי הפרסומים שבגינם נתבע ברדוגו דינה להידחות, כפי שטען דרוקר בצדק בסיכומי התשובה שלו. כתב התביעה כולל התייחסות לכל הפרסומים שבגינם נתבע ברדוגו.

הפיצוי שמגיע לדרוקר

158. בכתב התביעה עתר דרוקר לחייב את כל אחת מקבוצות הנתבעים (הנתבעים 1 ו-2 מחד והנתבעים 3 – 6 מאידך), בסכום של 500,000 ₪ בגין הנזק הנטען שנגרם לו עקב הפרסומים ויחד 1,000,000 ₪.

159. לחילופין, טען דרוקר כי יש לחייב את הנתבעים על כל פרסום בנפרד, בפיצוי הסטטוטורי שאינו מחייב הוכחת נזק, ולמעשה אף בכפל הפיצוי, בסך 142,000 ₪, שכן לטענתו, בפרסומים הייתה כוונה לפגוע.

160. לטענת דרוקר יש לראות את הנתבעים 1 ו-2 כמי שפרסמו ארבעה פרסומים (שתי תכניות נפרדות, שכל אחת מהן פורסמה שוב באתר הנתבעת 2), המאפשרים אפוא פיצוי מקסימאלי של מעל 500,000 ₪ ואת הנתבעים 3 – 6 כמי שפרסמו שישה פרסומים לפחות (פרסום בתכנית, פרסום באתר של כל אחת מהנתבעות 5 ו-6, פרסום בחשבון הטוויטר של כל אחת ופרסום בחשבון הטוויטר של זמרי), המאפשרים גם הם פיצוי מקסימאלי של מעל הסכום שתבע דרוקר מהנתבעים הנ"ל.

161. נזק בפועל, מסוג לא ממוני (קרי עגמת נפש), ודאי הוכח על ידי דרוקר, שהרי אין אדם ו/או עיתונאי שלא תיגרם לו עגמת נפש רבה עקב פרסומים מהסוג שפרסמו הנתבעים, לפיהם דרוקר עשה שימוש לרעה בחומרים שהוחזקו על ידו הנוגעים לגנץ, תוך סחיטה באיומים, או תוך איום, כלפי לא פחות ולא יותר ממי שכיחן בזמנו כשר הביטחון בממשלת ישראל, שאם יעשה צעד פוליטי מסוים שנוגד את רצונו של דרוקר, יפורסמו החומרים עליו וכל עוד לא יעשה צעד כזה, לא יפורסמו.

162. הנתבעים עצמם ראו כאמור את התנהלותו של דרוקר בחומרה וכינו אותה "סחיטה באיומים" והתנהגות של מאפיה, כך שאינם יכולים לטעון כי לא האשימו אותו במעשה חמור שמטבע הדברים גורם לעגמת נפש רבה לנפגע.

163. כאשר מדובר בנזק לא ממוני מסוג עגמת נפש, שאינו ניתן מטבעו לחישוב אריתמטי או לכימות בצורה מדויקת, קביעת סכום הפיצוי נתונה להערכה לפי שיקול דעת בית המשפט בהתחשב בכלל נסיבות העניין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

164. דרוקר כאמור תבע לחילופין פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק לפי החוק. לפיצוי הסטטוטורי בגין לשון הרע שלש תכליות: **תרופתית** – שעניינה השבת המצב לקדמותו, **עונשית** – שעניינה הטלת סנקציה כלפי המעוול ו**חינוכית/הרתעתית** – שעניינה מבט לעבר כלל הציבור.

165. ראה בעניין זה ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי – פורסם בנבו, שם בית המשפט העליון סיכם את השיקולים לצורך פסיקת הפיצויים הסטטוטוריים בצורה נרחבת. עניין נודלמן עסק אמנם בלשון הרע על איש ציבור, אולם השיקולים שבית המשפט פירט בפסק הדין, התייחסו בעיקרם לכל נפגע מלשון הרע, באשר הוא ובוודאי מתאימים ללשון הרע על עיתונאי, שגם הוא מתוקף תפקידו, מהווה למעשה אישיות ציבורית במובן מסוים, ודאי דרוקר.

166. בין אם במישור הנזק שנגרם בפועל ובין אם במישור הפיצוי הסטטוטורי ללא הוכחת נזק, פרסומי הנתבעים מחייבים פיצוי מהותי, הן בשל חומרת הפרסומים והן בשל היקף החשיפה שלהם, עת פורסמו בכלי תקשורת.

טענות הנתבעים להפחתת גובה הפיצוי

167. הנתבעים טוענים בסיכומיהם כי יש להפחית את הפיצוי עד כדי אפס, משום שלדרוקר אין ממילא שם טוב ועל כן לא נגרם לו כל נזק מהפרסומים. טענה זו דינה להידחות.

168. הנתבעים טוענים כי התובע עצמו השתמש בעבר במקרים אחרים באותם מטבעות לשון ("שיטות מאפיוזיות", "מקרב אותנו לסיציליה", "רואים בד"כ בסרטי מאפיה"), אלא שעובדה זו לבדה, לא יכולה להוות נימוק להפחית את הפיצוי שכן כל מקרה לגופו וכאמור, השימוש של הנתבעים עצמם במטבעות הלשון הנ"ל במקרים מושא התביעה, יתכן והיה נמצא כלא בעייתי (יתכן גם להפך), לו נמצא כי הפרסומים היו בגדר הבעת דעה ושאלת תם הלב הייתה לצרכי הגנת תם הלב לפי סעיף 15 הייתה נבחנת, לרבות תחולת מי מהחזקות לפי סעיף 16, כפי שכבר פורט בפרדים קודמים של פסק הדין.

169. גם העובדה שבעבר התנסח התובע בצורה חריפה, אינה עילה להפחתת הפיצוי, שכן עובדה זו לבדה לא מעלה שאין לתובע שם טוב. התבטאות חריפה לבדה ואף מכפישה, לא אסורה בהכרח על פי דיני לשון הרע, שכן אם עומדת הגנה ביחס לאותה התנסחות, היא תעמוד על כנה ולא תגרור פיצוי כלשהו. לעיתים התבטאות חריפה ומכפישה היא גם במקומה וצודקת, הכל תלוי בנסיבות העניין כל מקרה לגופו. משלא הוכיחו הנתבעים כי נקבע לגבי אותה התבטאות חריפה נטענת של דרוקר, כי לא הייתה כדן, ודאי אין לזקוף זאת לרעתו של דרוקר בתיק כאן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

170. גם ההפניה למקרה אחר בו בית משפט זה מצא לנכון להפחית פיצוי בתביעה אחרת בין צדדים אחרים בשל ממצאים לגבי שמו של הנפגע, לא מהווה נימוק להפחתת הפיצוי כאן. כל מקרה לגופו. אחד יצדיק הפחתה והשני לא.

171. גם הטענה שלפיה התובע ממילא נחשב בעיני הציבור הימני מוקצה מחמת המיאוס וללא שם טוב ושנוי במחלוקת ועל כן לא נגרם לו כל נזק מהפרסומים, שעה שמאזיני התכניות מושא התביעה הם ברובם מהציבור הימני, גם היא לא מהווה נימוק להפחתת הפיצוי.

172. גם אם נניח כי הציבור הימני אכן כך חושב על דרוקר וגם אם נניח כי מאזיני התכנית היו ברובם שייכים לציבור זה, דבר שאגב לא הוכח כלל, עדיין אין הצדקה להתיר השמצה נוספת שלא כדין את דרוקר, רק משום שקהל היעד של הפרסום ממילא סבור כי אין לו שם טוב ואין הדבר מצדיק ולו הפחתה של הפיצוי.

173. לגבי ההתנהגות הפסולה הנטענת של התובע בעת שירותו במצ"ח, לבד מכך שספק אם הוכחה ההתנהגות פסולה, כך או אחרת, ברור שהדבר לא מעיד על העדר שם טוב של התובע לצרכי הפחתת הפיצוי כאן.

174. הנתבעים 3 – 6 הרחיקו לכך עד לימי השירות הצבאי של דרוקר, עת שימש כחוקר במצ"ח והביאו קטע מראיון שערך העיתונאי רפי רשף עם התובע, שם דיבר התובע על תרגילי חקירה שביצע למי שהיו חשודים בעבירות סמים וטען כי על ידי שכנוע נטו (לא עינויים או מכות חס וחלילה), היה גורם לחשודים להודות בעבירות.

175. דרוקר אמר בהקשר זה בראיון כי הוא שכנע אותם שעדיף להם להודות, הגם שלא היה עדיף מבחינתם להודות ובכך כביכול "רימה" אותם למעשה. דרוקר הודה בחקירתו הנגדית כשנשאל על כך, כי אמר בראיון שהדבר לא מייסר אותו וטען בחקירתו הנגדית כי הוא לא מצטער על הדברים שאמר וכי הוא מודע לפגם הספציפי הזה אצלו שקיים גם היום.

176. הדברים הנ"ל של דרוקר לא יכולים להוות נימוק לתייג אותו כמי שאין לו שם טוב לצרכי הפחתת הפיצוי כאן ולו בשל העובדה שלא הוכח על ידי הנתבעים שתרגילי חקירה מהסוג שביצע דרוקר לא היו חוקיים.

177. ברדוגו בסיכומיו טען כי לדרוקר יש מוסר כפול, שכן בעבר הכפיש את ברדוגו. גם טענה זו לא יכולה להצדיק את הפחתת הפיצוי. ברדוגו לא הגיש תביעה ביחס לפרסומים הנ"ל ועל כן אלה הם לא עמדו במבחן ומכאן שלא ניתן לקבוע כי מדובר בפרסומים שלא עמדו לדרוקר הגנה ביחס לאליהם. על כן, לא ניתן לזקוף את הפרסומים הנ"ל לרעת דרוקר לצרכי הפחתת הפיצוי כאן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

178. עם זאת, יש מקום להתחשב לעניין גובה הפיצוי שיחויבו הנתבעים 3 – 6, בנסיבות מסוימות שפועלות לטובת הפחתת הפיצוי, כפי שעוד יפורט בהמשך.

האם לצרכי הפיצוי הסטטוטורי יש לראות בפרסומים של כל אחת מקבוצות הנתבעים כפרסום אחד שפרסמה כל קבוצה או כמספר השווה למספר הפרסומים שפורסמו בפועל על ידי כל קבוצה

179. דרוקר טוען כאמור כי יש לראות בנתבעים 1 ו-2 כמי שפרסמו ארבעה פרסומים נפרדים ואת הנתבעים 3 – 6 כמי שפרסמו לפחות שישה פרסומים וכי בהתאם לכך גם גדל הסכום המקסימאלי שניתן לפסוק נגדם במישור של הפיצוי הסטטוטורי ללא הוכחת נזק.

180. אני סבור, כפי שטוענים הנתבעים, שיש לראות בפרסומים שלהם כפרסום אחד לצרכי פסיקת פיצוי סטטוטורי וראה בעניין זה פסק הדין שניתן בבית המשפט העליון בעניין ע"א 2855/20 פלונית נ' פלוני – פורסם בנבו.

181. בפסק הדין הנ"ל, נדרש בית המשפט העליון לשאלה, האם סעיף 7א(ד) לחוק, הקובע כי "לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת", שולל את האפשרות לפסוק יותר מפיצוי אחד בגין מספר פרסומים, העוסקים באותה מסכת של לשון הרע, או שמא, בנסיבות מסוימות, ניתן לפסוק אף יותר מפיצוי אחד ללא הוכחת נזק, בהתחשב במספר הפרסומים, גם אם מדובר באותה מסכת של לשון הרע.

182. בית המשפט העליון קבע בפסק הדין הנ"ל, כי לצורך פיצוי ללא הוכחת נזק בגין לשון הרע, הרי שבנסיבות מסוימות, פרסומים שונים העוסקים באותה מסכת עובדתית, לא ייחשבו כ"אותה לשון הרע" וניתן יהיה לפסוק יותר מפיצוי אחד, בהתחשב במספר הפרסומים. במקרים אחרים, ייחשבו כפרסום אחד.

183. ההכרעה, כך נאמר, צריכה להתבסס על הנסיבות הפרטניות, ובהתחשב בין היתר בתוכן הפרסומים, בפרק הזמן שחלף ביניהם ובוהות הנמענים בראי במת הפרסום.

184. בית המשפט עוד קבע כי גם אם מספר פרסומים ייחשבו כפרסום אחד לצרכי הפיצוי הסטטוטורי, ניתן עדיין להתחשב בכך שנעשו מספר פרסומים של אותו פרסום, לצרכי קביעת גובה הפיצוי בגדרי הפיצוי המקסימאלי לפרסום בודד לפי החוק.

185. כמו כן, קבע בית המשפט קביעה הרלוונטית במיוחד לתיק כאן, לפיה כוונת המחוקק בחקיקת סעיף 7א(ד) לחוק, משמעותה ביחס לפרסום בכלי תקשורת, כי הכתב, העורך ומערכת העיתון, ייחשבו כגוף אחד שפרסם פרסום אחד ולא כשלושה גופים נפרדים שפרסמו שלושה פרסומים נפרדים, כאשר ניתן כמובן במידת הצורך לחלק ביניהם את הפיצוי או לקבוע כי הוא ישולם על ידי שלושת הגורמים ביחד ולחוד (ראה בעניין זה ס' 35

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

— 38 לפסק דינו של כב' השופט סולברג והציטוטים שהובאו שם מפרוטוקול וועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת).

186. בסעיפים הנ"ל של פסק הדין, בית המשפט קבע בין היתר כך: "נמצאנו למדים, כי מנסחי התיקון שיוו לנגד עיניהם מצב שונה מהמקרה שבו עסקינן. הכוונה היתה, שלא לאפשר הגשת תביעה במסלול הסטטוטורי, למתן פיצוי נפרד, משלושה גורמים שונים, שהם חלק מאותו גוף יחיד שעשה את הפרסום. הווי אומר, לא ניתן לתבוע לפי המסלול הסטטוטורי תביעות נפרדות בגין אותו פרסום, תוך פיצול התביעות, בין העורך, הכתב, מערכת העיתון עצמה, וגורמים אחרים באותו גוף תקשורתי. עוד ניתן ללמוד, כי בנוסח המקורי של התיקון הוחלט למחוק את המילים "מאותו אדם", ולהותיר לבית המשפט את שיקול הדעת לפרש את המילים "בשל אותה לשון הרע". משהוחלט בהליך החקיקה למחוק את התיבות "מאותו אדם", ניתן להבין כי המחוקק ביקש להותיר פתח מסוים לבתי המשפט, לאפשר לניזוקים לתבוע יותר מפיצוי אחד "מאותו אדם", אם נמצא למשל, כי אדם אחד הפיץ כמה וכמה פרסומי לשון הרע".

187. ומן הכלל אל הפרט – מדובר בפרסומים שפורסמו בסמיכות רבה אחד לשני. הפרש של יום אחד לגבי נתבעים 1 ו-2 בין שתי התכניות, כאשר התכניות הועלו לאתר הנתבעת 2 באותו היום בו שודרה התכנית. באותו היום לגבי כל הפרסומים של נתבעים 3 – 6.

188. פרסומי הנתבעים 1 ו-2 פורסמו באותו כלי תקשורת ממש, גם אם בתכניות שונות. תוכן הפרסום בכל אחת מהתכניות היה דומה ביותר. מרבית פרסומי הנתבעים 3 – 6 היו זהים ממש וחלקם כללו חלק בלבד מתוך הפרסומים.

189. לפיכך, יש לראות, לצרכי הפיצוי הסטטוטורי, בארבעת הפרסומים שפורסמו הנתבעים 1 ו-2, כפרסום אחד וכנ"ל לגבי ששת הפרסומים של הנתבעים 3 – 6.

190. מנגד, לעניין גובה הפיצוי במסגרת פיצוי בגין פרסום אחד, יש להתחשב בעובדה שהדברים פורסמו מספר פעמים על ידי כל אחת מקבוצות הנתבעים, כפי שבית המשפט העליון אישר בע"א 2855/20 פלונית נ' פלוני הנ"ל, כי ניתן להתחשב, כפי שכבר פורט לעיל.

האם יש לראות בנתבעים כמי שפרסמו את הפרסומים מתוך "כוונה לפגוע" כמשמעותו של היגד

זה בסעיף 7א'(ג) לחוק

191. דרוקר טוען כי הייתה בפרסומים "כוונה לפגוע", כנזכר בסעיף 7א'(ג) לחוק ועל כן הפיצוי המקסימאלי לכל פרסום צריך לעמוד לפי החוק על 142,000 ₪ ולא על 71,000 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

192. לגבי המשמעות של הביטוי "כוונה לפגוע" בסעיף 7א(ג) נקבעו בספרו של עו"ד אורי שנהר, "לשון הרע", הדברים הבאים (ההדגשה בקו תחתון שלי):

"בתי המשפט המחוזיים פסקו כי כלל זה יחול גם על דרישת הכוונה לפגוע שבסעיף 7א(ג) לחוק. ולפיכך בית המשפט יוסמך לפסוק לתובע כפל פיצוי רק אם יוכיח שהפרסום נעשה בפועל בכוונה לפגוע. בית המשפט העליון טרם הכריע בעניין זה, אולם במקרה אחר ציין השופט זילברטל, "מעל לדרוש", כי: "...אם די יהיה בקיומה של צפיות שהפרסום המעוול יפגע בנושא הדברים על מנת שיקבע כי מדובר בפרסום שנעשה בכוונה לפגוע, נמצא שכל פרסום שיש בו לשון הרע, בשל טבעו ככזה, ייחשב כפרסום שנעשה בכוונה לפגוע. נדרש אפוא, קיומו של יסוד נוסף, של התנהגות זדונית, של כוונה של ממש לפגוע... ולפיכך ניתן, לכאורה, להתבסס על ההלכות שנקבעו לגבי העבירה הפלילית של פרסום לשון הרע..." (סעיף 26.11.26 לספר).

193. בפסיקה נקבעו הדברים הדומים הבאים וראה ע"א (ת"א) 9712-12-13 "קר" שרותי רפואה בע"מ נ' א.מ.ל. אמריקן לייזר בע"מ, בסעיף 29 לפסק הדין (ההדגשה בקו תחתון שלי):

"נוכח מהותם של הערכים המתנגשים שיש לאזנם נקבע בפסיקה, כי הדברים שנאמרו ביחס לדרישת ה"כוונה לפגוע" בהקשר לאחריות פלילית, המוטלת בהתאם לסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, ישימים גם בהקשר לסמכותו של בית המשפט לחייב בכפל פיצוי סטטוטורי בהתאם לסעיף 7א(ג) לאותו חוק. ראו: פסק דינה של כב' השופטת אבניאלי בת.א (ת"א) 68804/04 עו"ד ישראל שמעוני קנר נ' שכטר [פורסם בנבו] [2006]; פסק דינו של כב' השופט שיינמן בע"א (מרכז) 32031-10-12 דנון תקשורת תדמיתית בע"מ נ' הרב אמנון יצחק [פורסם בנבו] [2013]. ברע"א 5022/15 [2013] דחה כב' השופט זילברטל בקשת רשות ערעור על פסק הדין האחרון, בציינו: "...מעל לדרוש אציון, מבלי להכריע, כי יש היגיון רב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי; שכן אם די יהיה בקיומה של צפיות שהפרסום המעוול יפגע במושא הדברים על מנת שייקבע כי מדובר בפרסום שנעשה בכוונה לפגוע, נמצא שכל פרסום שיש בו לשון הרע, בשל טבעו ככזה, ייחשב כפרסום שנעשה בכוונה לפגוע. נדרש, אפוא, קיומו של יסוד נוסף, של התנהגות זדונית, של כוונה של ממש לפגוע, שקיומו לא הוכח במקרה דנא. לפיכך ניתן, לכאורה, להתבסס על ההלכות שנקבעו לגבי העבירה הפלילית של פרסום לשון הרע..."

194. משמע, כדי שהפרסום ייחשב ככזה שפורסם "בכוונה לפגוע" ויאפשר פיצוי מקסימאלי כפול מהפיצוי הסטטוטורי, נדרש, אפוא, קיומו של יסוד נוסף, של התנהגות זדונית או של כוונה של ממש לפגוע, וזאת מעבר לפרסום עצמו, שמטבעו, כפרסום של לשון הרע, יכול היה המפרסם לצפות כי יפגע במי שאליו כוון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

195. בספרו מציין שנהר שיקולים שונים שיטו את הכף לראות בפרסום ככזה שהתכוון לפגוע במשמעות ביטוי זה לפי סעיף 7א(ג) לחוק ובהם בין היתר השיקולים הבאים (ההדגשות בקו תחתון שלי; כן ראה לכל השיקולים כולם, את סעיף 26.11.28 לספרו הנ"ל של שנהר):

"לפיכך על הכוונה לפגוע הנדרשת לצורך כפל פיצוי סטטוטורי ניתן ללמוד מהנסיבות, ובעיקר מתוכן הפרסום. ככל שהאשמות בפרסום חמורות יותר, ניתן להניח שהמפרסם פעל בכוונה לפגוע, וככל שהפרסום מאוזן יותר, ניתן להסיק כי הפרסום לא נעשה בכוונה לפגוע".

"לצורך הכרעה בשאלת קיומה של כוונה לפגוע ניתן לבחון גם את השאלה האם הפרסום נעשה באופן מחושב או ספונטני ואת השאלה האם קדמה לו התנגדות. בדיקה זהירה של מידע בטרם יפורסם העיד כי המפרסם לא פעל בכוונה לפגוע, בעוד הימנעות מבדיקה שכזו ובוודאי שפרסום האשמות בידיעה שאינן נכונות עשויות ללמד כי המפרסם פעל בכוונה לפגוע".

"הכוונה לפגוע הנדרשת לצורך פסיקת כפל פיצוי צריכה להתקיים במועד הפרסום. עם זאת על הכוונה לפגוע במועד הפרסום או על היעדרה ניתן ללמוד גם מהתנהגות המפרסם לאחר הפרסום, כגון עמידה לא מוצדקת על כך שהפרסום היה אמת וסירוב להסירו (שעשויים ללמד על כוונה לפגוע) או התנצלות. תיקון הפרסום או הסרתו (שעשויים ללמד על היעדר כוונה לפגוע)".

ומן הכלל אל הפרט - "כוונה לפגוע" - הנתבעים 1 ו-2

196. לדידי, יש לקבל את הטענה שהפרסומים של ברדוגו נעשו בכוונה לפגוע. הכוונה לפגוע עולה מהמשקל המצטבר של חמש עובדות נפרדות, כמפורט להלן.

197. עובדה ראשונה היא שההאשמות בפרסומיו של ברדוגו כלפי דרוקר היו חמורות וברף הגבוה, בהינתן שהואשם בסחיטה באיומים של איש ציבור.

198. עובדה שנייה היא שברדוגו הוא זה שיזם את הדיון בנושא המאמר של דרוקר, שלא כדוגמת פתחי וזמרי, כפי שעוד יפורט.

199. עובדה שלישית היא שברדוגו מטבע הדברים קרא את המאמר ועל כן ידע מה דרוקר כתב ומה לא כתב, וחרף זאת הוא בחר להציג את דרוקר כמי שכתב דברים שאין חולק כי לא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

כתב, באופן שגם שינה לחלוטין את מה שכתב דרוקר, וזאת במקום לתאר נכון את מה שכתב דרוקר ולהוסיף את דעתו על כך, כפי שכבר פורט לעיל בהרחבה.

200. עובדה רביעית היא שברדוגו התעקש על כך שדבריו מתארים את מה שכתוב במאמר וזאת גם אחרי שסגל אמר לו שלא כך עולה מן הכתוב וכדברי ברדוגו (ההדגשות שלי): "בצורה מפורשת, עמית, שהדברים יביכו אותו. שהדברים יכולים לחסל לו את הקריירה. כתב את זה... כתב את זה ואמר, באמת. וזה בדיוק העניין, לא נפרסם. לא נפרסם את החומרים האלה כדי לא לעזור לנתניהו והנה, אם הוא ילך לעזור לנתניהו, זה יפורסם".

201. יכול היה ברדוגו וצריך היה לכל הפחות לנצל את ההזדמנות הנ"ל, שקיבל כתוצאה מדבריו של סגל, לתקן את דבריו ולציין בפני המאזינים כי אכן לא נכתב במאמר כי ההקלטות יכולות לחסל את הקריירה של דרוקר ו/או כי אלה יפורסמו אם גנץ ילך לעזור לנתניהו, ואז להביע את דעתו שזאת הייתה הכוונה וכי כך יש לפרש את עצם האזכור במאמר של החומרים המביכים על גנץ שבידי דרוקר, אולם ברדוגו כאמור עמד על שלו.

202. יתרה מכך – גם לאחר דברי ברדוגו הנ"ל, סגל המשיך ושוב התעקש איתו ואמר לברדוגו: "אני רק אומר, אם אני זוכר מהמאמר, ה... ה... הטיעון היה, הנה אנו מוכנים לפרסם הכל. זה המקור שלי לא נתן לי. אבל עוזב שנייה את...". גם אז לא מצא ברדוגו לנכון לתקן את דבריו והגיב במילים שמבטלות את העובדות הנכונות שציין סגל ואמר "נו באמת".

203. עובדה חמישית היא שגם לאחר שהוגשה התביעה, בה פורטו טענות התובע בורה מפורטת ביותר והוסבר בפרוטרוט מדוע היה פגם בהתנהלות של ברדוגו, לא מצא לנכון ברדוגו להכיר בכך שאמר דברים שאינם נכונים לגבי מה שנכתב במאמר ואף בחר לתקוף במסגרת הליך זה את דרוקר חזרה ולהתנער מכל אחריות שהיא. גם מתשובותיו בחקירתו הנגדית לא התרשמתי כי הוא מתחרט על דבר.

204. המשקל המצטבר של כל העובדות הנזכרות לעיל, מביא אפוא למסקנה כי פרסומי ברדוגו נעשו "בכוונה לפגוע" כמשמעות של ביטוי זה בסעיף 7א'(ג) לחוק ובהתאם לכך הפיצוי הסטטוטורי ללא צורך בהוכחת נזק, המקסימאלי שניתן לפסוק נגד ברדוגו עומד על כפל הפיצוי הרגיל, קרי 142,000 ₪ במקום 71,000 ₪.

205. לגבי הנתבעת 2, לדידי לא הוכח כי הייתה מצידה כוונה לפגוע, אלא אך כי הייתה רשלנות מצידה, מקום שלא בדקה מראש לפני פרסום ההקלטה של התכנית באתר שלה, אם הדברים כוללים לשון הרע ללא הגנה לי החוק ואם בדקה, עדיין פרסמה. על כן, הפיצוי הסטטוטורי המקסימאלי שניתן לפסוק נגד הנתבעת 2 עומד על 71,000 ₪.

206. כאן המקום לציין כי גם כאשר הוכחה כוונה לפגוע, בית המשפט רשאי לקבוע פיצוי שנמוך אפילו מהפיצוי הסטטוטורי המקסימאלי הרגיל, הכל בהתאם לנסיבות העניין (ראה ספרו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

של שנהר הנ"ל בסעיף 26.11.29), אולם בנסיבות המקרה הנוכחי, אין לכך מקום, וזאת נוכח חומרת הפרסומים והיקף התפוצה שלהם, וכן בהתחשב בשאר נסיבות העניין שפורטו לעיל בפסק דיני, לרבות ההתנהלות של ברדוגו כפי שתוארה לעיל.

ומן הכלל אל הפרט - "כוונה לפגוע" - הנתבעים 3 – 6

207. ביחס לנתבעים 3 – 6, לדידי לא הוכח כי הייתה "כוונה לפגוע" כמשמעותו של היגד זה בחוק וזאת נוכח המשקל המצטבר של הנימוקים שלהלן.

208. נתחיל מזה שבניגוד לברדוגו, פתחי וזמרי לא יזמו שיחה בנושא המאמר של דרוקר. מי שהעלה את הנושא לדיון היה קיש ורק אז החלו ההתייחסויות של פתחי וזמרי לנושא.

209. בנוסף, בניגוד לברדוגו, לפתחי וזמרי לא ניתנה ההזדמנות לתקן את דבריהם, בדמות סגל או אדם אחר, שיסב את תשומת ליבם לכך שדרוקר לא כתב את מה שהם טוענים שכתב וכי יש להבדיל בין מה שכתב מחד ולבין הפרשנות שלהם על המאמר ועל כוונותיו של דרוקר בכתיבתו מאידך.

210. פתחי גם גילה בחקירתו הכרה מסוימת בטעות שנפלה בהתנהלותו, כאשר אמר "אז... אז אם אני צריך להתנצל שלא אמרתי מאמר, אז אני אתנצל. זו הדרישה?" (עמ' 28 ש' 15, 16), כאשר לפי הבנתי, הכוונה שלו במילים "שלא אמרתי מאמר", הייתה למעשה שלא פירט בתכנית את מה שדרוקר כתב במאמר, לפני שהביע את דעתו (לעניין זה ראה השאלה שנשאל ותשובתו המלאה בש' 2 – 16 בעמ' 28 לפרוטוקול).

211. לזכותו של זמרי בהקשר של השאלה של כוונה לפגוע, יש לזקוף את העובדה שהוא הסתפק באישור דבריו של פתחי במילה הקצרה "כן", מבלי שהוסיף על כך דבר, אשר אמנם לא פוטרת אותו מהמסקנה כי גם הוא פרסם בכך לשון הרע על דרוקר, אולם כן פועלת לטובתו בהקשר של השאלה האם הייתה בפרסומיו כוונה לפגוע.

212. כך ודאי גם ביחס לנתבעות 5 ו-6, כמו הנתבעת 2, מאותם הטעמים שפורטו לגביה, לא מצאתי כי הוכחה "כוונה לפגוע" מצידן, אלא רק רשלנות.

213. על כן, לפי סעיף 7א'(ג) לחוק, הפיצוי הסטטוטורי המקסימאלי ללא הוכחת נזק, שניתן לפסוק נגד הנתבעים 3 – 6 בגין כל הפרסומים יחד, שכאמור יש לראות בהם פרסום אחד לצרכי הפיצוי הסטטוטורי, הנו בסך של 71,000 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

הפיצוי המגיע לדרוקר מהנתבעים 1 ו-2

214. בהינתן, אפוא, חומרת הפרסומים והיקף התפוצה שלהם (לפי ברדוגו לתכניתו מאזינים כ- 350,000 מאזינים מדי יום), וכן בהתחשב בשאר נסיבות העניין שפורטו בפסק דיני, לרבות בהתנהלות של ברדוגו שהייתה בה משום כוונה לפגוע כאמור לעיל, אני מעמיד אפוא את הפיצוי שלו זכאי התובע בשל כל הפרסומים יחד של הנתבעים 1 ו-2, שאני רואה בהם כאמור פרסום אחד, על סכום של **100,000 ₪** (כאשר תקרת הפיצוי הסטטוטורי המקסימאלי עומדת כאמור על 142,000 ₪).

215. אלא שבהינתן ההבדל בין הנתבע 1 והנתבעת 2, בכל הנוגע לאופן ההתנהלות שלהם, כפי שפורט לעיל בהרחבה, לרבות כמובן ובעיקר, אולם לא רק, העדר כוונה לפגוע מצד הנתבעת 2, הנתבעת 2 תשלם לתובע 50,000 ₪ בלבד מתוך הסכום הנ"ל.

216. בהתאם לכך, ביחס ל-50,000 ₪ הראשונים מתוך 100,000 ₪, חיובי הנתבעים 1 ו-2 הנם ביחד ולחוד וביחס ל-50,000 ₪ הנוספים יהיה חייב בהם ברדוגו בלבד. חיובי הנתבעים 1 ו-2 בכלל, הנם סולידריים, כלומר יוכל התובע לגבות מהנתבעים 1 ו-2 יחד, סכום השווה ל-100,000 ₪ (מהנתבע 1 בלבד 100,000 ₪ ומהנתבעת 2 בלבד עד 50,000 ₪).

217. דרוקר כזכור תבע בראש ובראשונה את הנזק שנגרם לו בפועל והעמיד אותו על סכום של 500,000 ₪ (רק לחילופין תבע פיצוי סטטוטורי), אולם שעה שהנזק שנגרם בפועל אשר נטען לו ואשר הוכח לפניי, היה נזק לא ממוני בלבד, מסוג עגמת נפש, איני סבור כי הסכום הראוי לפיצוי בגין הנזק שהוכח כי נגרם בפועל, שונה מהפיצוי הסטטוטורי ללא הוכחת נזק שפסקתי לדרוקר כמפורט לעיל.

הפיצוי המגיע לדרוקר מהנתבעים 3 - 6

218. בהתחשב מחד גיסא בחומרת הפרסומים והיקף התפוצה שלהם (לזמרי כ-140,000 עוקבים בטוויטר ולנתבעות 5 ו-6 כל אחת עשרות אלפי עוקבים בטוויטר) וכן בהתחשב מאידך גיסא בכך שפתחי וזמרי לא יזמו את השיחה על המאמר ולא הוכח כי הייתה להם כוונה לפגוע, וכן בהתחשב בלקיחת האחריות המסוימת של פתחי במסגרת חקירתו הנגדית ובהתחשב בשאר הנסיבות שפורטו בפסק דיני, החלטתי להעמיד את הפיצוי שישלמו הנתבעים 3 - 6 ביחד ולחוד לתובע על **50,000 ₪**.

219. גם כאן איני סבור כי הנזק שנגרם לדרוקר בפועל, שונה מסכום הפיצוי הסטטוטורי שפסקתי לעיל וזאת מאותם הנימוקים שניתנו בקשר לפיצוי שישלמו הנתבעים 1 ו-2, קרי שעה שהנזק שנגרם בפועל שנטען לו ושהוכח לפניי, היה נזק לא ממוני בלבד, מסוג עגמת נפש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

הסעדים שעניינם פרסום תיקון ופרסום פסק הדין

220. לא מצאתי בסיכומי התובע, לרבות לא בפרק שכותרתו "הסעד", התייחסות, ולו במילה אחת, לסעדים של פרסום תיקון של דברי לשון הרע ופרסום פסק הדין, אשר אמנם התבקשו בסעיף 12 לתביעה.

221. העובדה שקצבתי את עמודי הסיכומים ושעקב כך נטען בפתח סיכומי התובע, כי עקב מגבלה זו הסיכומים יתייחסו רק לעיקרי הדברים, תוך הפניה אל תצהיר התובע וכי הסיכומים מצטרפים לכתב התביעה וכתבי התשובה שהגיש התובע ולתצהיר התובע ואינם גורעים מהם, לא יכולה לרפא את אי התייחסות התובע בסיכומיו לסעדים הנ"ל.

222. גם אלמלא הגבלת עמודי הסיכומים, אולם ודאי אם הוגבל היקפם, כפי שאכן נעשה, ברור שרשאי בעל דין בעניינים מסוימים להסתפק בהפניה ומראה מקום לתצהיריו ולכתבי טענותיו וכו', אולם כאשר מדובר בעניינים מהותיים ומרכזיים, כגון עילות תביעה או סעדים שהתבקשו, פשיטא כי בעל דין חייב בסיכומיו להתייחס אל כולם במפורש, גם אם בקצרה, ואם בחר שלא לעשות כן, אין מנוס מלראותו כמי שזנח את אותה עילה או סעד שלא התייחס אליהם כלל, ולו במילה.

223. האמור לעיל נכון בפרט שנוכח אי ההתייחסות של התובע בסיכומיו לסעדים האמורים של פרסום תיקון ופרסום פסק הדין, גם הנתבעים לא התייחסו לכך בסיכומיהם.

224. מכאן, שהכרעה בסעדים אלה לטובת התובע, במצב כזה, תגרום עיוות דין ברור לנתבעים, שיטענו ובצדק, כי הם לא התייחסו לסעדים המדוברים בסיכומיהם, אך בשל העובדה שהתובע לא התייחס אליהם בסיכומיו.

סוף דבר

225. אשר על כן, אני מחייב את הנתבעים 1 ו-2 לשלם לתובע ביחד ולחוד 50,000 ₪ ואת הנתבע 1 לשלם לתובע סכום נוסף של 50,000 ₪.

226. הנתבעים 3 – 6 ישלמו לתובע ביחד ולחוד 50,000 ₪.

227. לעניין הוצאות המשפט, בהינתן מחד גיסא, כי טענות התובע בנושא העיקרי של הוצאת לשון הרע ללא הגנה התקבלו ומאידך גיסא, בהתחשב כי נפסקו לחובת הנתבעים סכומים הנמוכים במידה מהותית ממה שנתבע, יש לפסוק לחובת הנתבעים הוצאות משפט חלקיות ובהתאמה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14190-10-21 דרוקר נ' ברדוגו ואח'

228. בהינתן האמור לעיל וכן בהתחשב במשך ההליך והיקף הטיעונים והליכי הביניים שנדרש התובע לנהל, הנתבעים 1 ו-2 ישלמו ביחד ולחוד לתובע 10,000 ₪ בגין שכר טרחת עו"ד והנתבע 1 ישלם לבדו סכום נוסף בגין הוצאה זו, בסך של 10,000 ₪.

229. הנתבעים 1 ו-2 גם ישלמו לתובע חלק יחסי מאגרות בית המשפט, לפי היחס שבין הסכום שנפסק לחובתם ולבין הסכום שנתבע מהם, לעניין הנתבע 1 20% ולעניין הנתבעת 2 10%.

230. מאותם הנימוקים בדיוק, ישלמו הנתבעים 3 – 6 ביחד ולחוד לתובע שכר טרחת עו"ד בסך של 10,000 ₪ וכן 10% מאגרות בית המשפט.

231. כל הסכומים שפסקתי שולמו תוך 30 יום מהיום, שאם לא כן יישאו ריבית שקלית וגם דמי פיגורים ממועד מתן פסק הדין ועד התשלום בפועל, למעט אגרות בית המשפט, אשר תצטרף להם ריבית שקלית מהיום ששולמו לגזברות ועד 30 יום לאחר מתן פסק דיני זה, מועד בו אם לא שולמו לתובע, יצטרפו אליהם גם דמי פיגורים.

ניתן היום, ד' שבט תשפ"ה, 02 פברואר 2025.

יאיר דלוגין, שופט